423:1.QXD 10.06.2018 14:54 Page 1

KÜRD xalqı mübariz və qəhrəman xalqdır
Heydər Əliyev

DÎPLOMAT

№ 18 (423) 11 - 17 İyun, Hezîran sal 2018
Ji meha şûbatê sala 2003-a tê weşandin
Həftəlik İctimai-siyasi qəzet
Rojnama heftename civakî û sîyasî
Qiymәti: Hêjaye: 40 qәpik

15 İYUN AZƏRBAYCAN XALQININ MILLI QURTULUŞ GÜNÜDÜR

Səh. 2

Prezident İlham Əliyev "Bakı Metropoliteni"nin "Sahil" stansiyasında görülən işlərlə tanış olub

Səh. 3

Heydər Əliyev Milli Qurtuluşumuzun banisidir

Səh. 11

Serok Barzanî: Di dîroka miletê Kurdistanê de teslîmiyet nîn e

Səh. 14

Премьер-министр Курдистана намерен реформировать государственные ведомства

Səh. 14

Бывший глава МИД Ирака: решение парламента может привести к серьезной нестабильности в стране

Səh. 19

Putin: Pêwendiyên me yên baş li gel Kurdistanê hene

Səh. 10

ABD'li generalden Mesrur Barzani'ye son ziyaret

1905-06-cı illərdə erməni-müsəlman davasında kürd xalqının rolu
Səh. 5

"SEHRLİ NAFTALAN" HEYƏTİNİN ŞƏFQƏTİ "NAFTALAN"DAN DA ŞƏFALIDIR!
Səh. 9

Kürd İmperatorluqları
Səh. 7

Parlamentoya Iraqê bi niyete endamên Komisyona Helbijartinan dadgeh bike
Səh. 11

NAFTALAN - MİN DƏRDİN DƏRMANI
zSəh. 8

PDK: Biryara Parlementoya Iraqê destpêkeke metirsîdar e
Səh. 12

Səh. 7

AZƏRBAYCANDA ŞƏDDADİ KÜRD DÖVLƏTİ

Səh. 4

Daşkəsən Rayon İcra Hakimiyyəti Başçısının Muşavaq kəndində növbəti səyyar qəbulu keçirilib

Səh. 12

Babaderwêşên Sêx Seîd Efendî û Qewlên Wan

Səh. 12

Ne jimartina dengên taybet li Kurdistanê yek ji mijarên rûniştina parlamentoyê ye!

423:1.QXD 10.06.2018 14:54 Page 2

Prezident İlham Əliyev "Bakı Metropoliteni"nin "Sahil" stansiyasında görülən işlərlə tanış olub

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev Bakı Metropoliteninin "Sahil" stansiyasının əsaslı təmir və yenidənqurmadan sonra açılışında iştirak edib.

"Bakı Metropoliteni" Qapalı Səhmdar Cəmiyyətinin sədri Zaur Hüseynov "Sahil" stansiyasında aparılan əsaslı təmir və yenidənqurma işləri barədə dövlətimizin başçısına ətraflı məlumat verdi. Qeyd olundu ki, bu stansiyada işlər təyin edilmiş müddətdən xeyli əvvəl yekunlaşdırılıb. Stansiyanın yerüstü vestibülündə müvafiq təmir, yenidənqurma işləri görülüb. Divarlar müasir tələblərə uyğun yenilənib və ümumi memarlıq üslubuna uyğunlaşdırılıb, vestibülün estetik görkəmi dəyişib. Tavanda ümumi memarlıq-dizayn tərtibatını tamamlayan müasir işıqlandırma sistemi quraşdırılıb. Stansiyanın infrastrukturu, o cümlədən stansiya yolları, platforma və platformaaltı səviyyələrdə yerləşən texniki sahələr dövrün ən yeni standartlarının tələbləri nəzərə alınaraq yenidən qurulub və daha funksional olub. Mühəndis-texniki qurğularda əsaslı yenidənqurma işləri aparılıb. Stansiyada hərəkətin tənzimlənməsi, videomüşahidə, işarəvermə və rabitə sistemlərinin avadanlıqları yenilənməklə, onların yerləşdiyi sahələr və otaqlar yeni standartlar səviyyəsinə çatdırılıb. Stansiyada ən müasir mərkəzləşdirilmiş isitmə-soyutma sistemi quraşdırılıb.

Qeyd edək ki, stansiyada təmir işlərinə başlanılması, ilk növbədə, eskalatorların dəyişdirilməsi zərurətindən irəli gəlmişdi. Bakı Metropoliteninin 1967-ci il noyabrın 6-da istifadəyə verilən ilk 5 stansiyasından biri olan "Sahil" stansiyasının eskalatorları 50 illik istismar müddətini başa vurmuşdu. Onların dəyişdirildiyi müddətdə bir giriş-çıxışı olan stansiyanın bağlanması və sərnişindaşıma prosesinin dayandırılması qaçılmaz idi. Stansiyanın uzunmüddətli istismar dövründə sıradan çıxmış, yaxud köhnəlmiş avadanlıq və digər infrastrukturunun yenilənməsi də lazım gəlirdi. Stansiyada genişmiqyaslı yenidənqurma işlərinə 2017-ci ilin avqust ayından start verildi.

Yenidənqurma prosesi çərçivəsində istismar müddətini başa vurmuş 3 eskalator sökülərək əvəzində Almaniya istehsalı olan 4 yeni eskalator quraşdırıldı. Dərin özüllü stansiyaların xüsusiyyətləri nəzərə alınmaqla, konstruksiyasında bir sıra mühəndis-texniki yeniliklər edilmiş bu eskalatorlar ilk dəfə məhz Bakı Metropolitenində tətbiq olunub. Üç eskalator əvəzinə dördünün qoyulması isə bir giriş-çıxışı olan, həmçinin sərnişin axınının gur olduğu stansiyada hərəkətin daha operativ və rahat tənzimlənməsinə şərait yaradacaq. Eskalatorların quraşdırılması başa çatdıqdan sonra stansiyanın ümumi memarlıq ansamblına uyğun örtük təbəqəsi çəkilib, işıqlandırma və videomüşahidə sistemləri, habelə monitorlar yenilənib.

Dövlətimizin başçısı "Sahil" stansiyasının əsaslı təmir və yenidənqurmaya qədərki vəziyyətini əks etdirən fotostendlə tanış oldu. Bildirildi ki, burada söküntü başa çatdıqdan sonra metal konstruksiyalar, platforma boyunca stansiya yolları və yol divarları gücləndirilib, eləcə də tunellərdə axıntıya qarşı tədbirlər görülüb.

Bakı Metropoliteninin hər bir stansiyası memarlıq üslubu ilə də seçilir. Özünəməxsus görünüşü olan "Sahil" stansiyasında platformanın orta salonun sonunda əvvəlki pannonun yerində doğan günəş kompozisiyası yer alır. Bütün divar boyu həkk olunmuş kompozisiya mükəmməlliyi ilə diqqəti çəkir. Bundan başqa, pilon divarları boyunca milli xalçaçılıq sənəti elementləri ilə zənginləşdirilmiş pərvazların arxasının işıqlandırılması və digər yeni elementlər stansiyanın memarlıq ansamblını zənginləşdirir.

Prezident İlham Əliyevin imzaladığı Sərəncamla təsdiq olunmuş Dövlət Proqramına əsasən Bakı Metropoliteni stansiyalarının yenidən qurulması, infrastrukturun müasir standartların tələbləri səviyyəsinə çatdırılması işləri planlı şəkildə aparılır. Dövlətimizin başçısına məlumat verildi ki, hazırda "Bakmil" stansiyasının yenidənqurma tədbirləri mərhələli şəkildə yerinə yetirilir. Yaxın gələcəkdə "Xətai" stansiyasında köhnə eskalatorların dəyişdirilməsi, eləcə də metropolitenin digər stansiya və stansiya yollarında yenidənqurma işlərinin davam etdirilməsi nəzərdə tutulub.

"Sahil" stansiyasında aparılan əsaslı təmir və yenidənqurma işləri ilə tanış olan Prezident İlham Əliyev Bakı Metropoliteninin kollektivinə uğurlar arzuladı, tapşırıq və tövsiyələrini verdi.

Prezident İlham Əliyev Qambiyanın xarici işlər nazirini qəbul edib

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev iyunun 8-də Qambiya Respublikasının

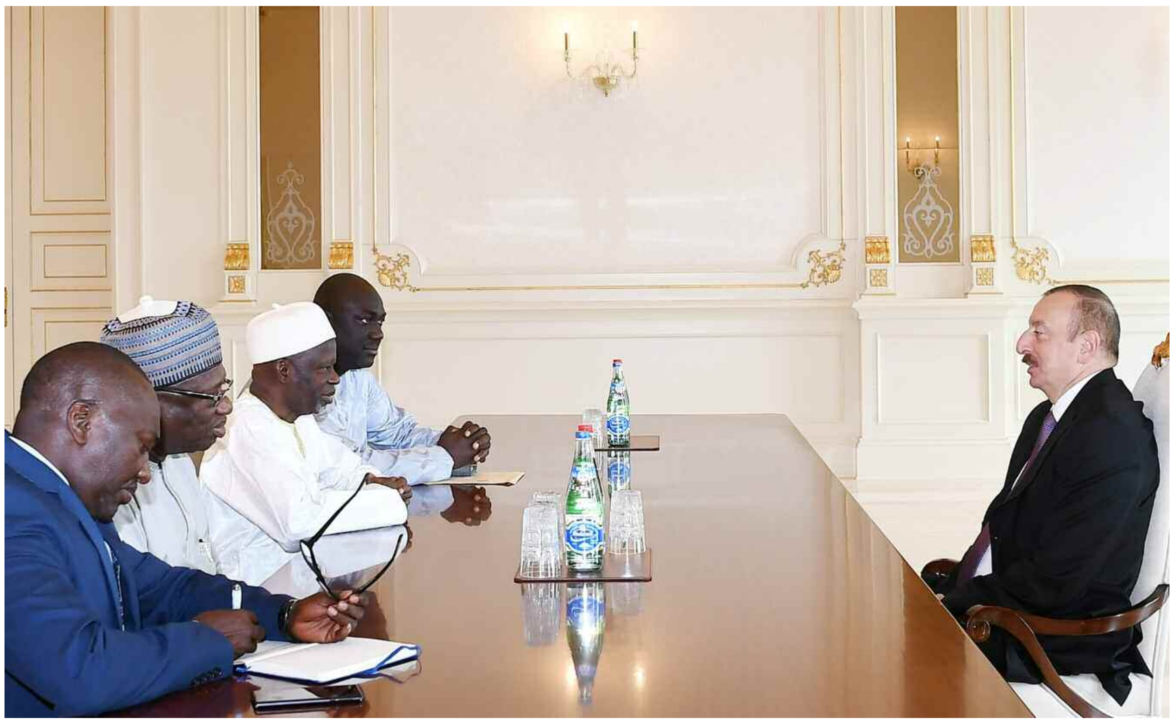

xarici işlər naziri Ousainu Darboenin başçılıq etdiyi, Qambiyanın əmək və infrastruktur naziri Bai Lamin Jobenin daxil olduğu nümayəndə heyətini qəbul edib.

Dövlətimizin başçısı Azərbaycan ilə Qambiya arasında dostluq əlaqələrinin mövcud olduğunu vurğulayaraq ölkələrimizin beynəlxalq təşkilatlar çərçivəsində, o cümlədən İslam Əməkdaşlıq Təşkilatı və BMT-də uğurlu əməkdaşlıq həyata keçirdiyini və bir-birini daim dəstəklədiyini məmnunluqla qeyd etdi. Prezident İlham Əliyev Ermənistan-Azərbaycan, Dağlıq Qarabağ münaqişəsi ilə bağlı Azərbaycanın ədalətli mövqeyinin Qambiya tərəfindən beynəlxalq platformada dəstəklənməsinə görə təşəkkürünü bildirdi.

Xarici işlər naziri Ousainu Darboe Qambiya Prezidenti Adama Barrounun salamlarını dövlətimizin başçısına çatdırdı. O qeyd etdi ki, Prezident Adama Barrou Prezident İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə Azərbaycanın böyük inkişafa nail olduğunu və bölgədə əməkdaşlığa, iqtisadi inkişafa, sülhün və təhlükəsizliyin təmin olunması işinə mühüm töhfə verdiyini bildirib. Nazir Ousainu Darboe Azərbaycan ilə Qambiyanın Qoşulmama Hərəkatında fəal iştirakını qeyd edərək ölkələrimizin İslam Əməkdaşlıq Təşkilatında, BMT-də bir-birini qarşılıqlı surətdə dəstəklədiyini vurğuladı. Ousainu Darboe daha sonra qeyd etdi ki, onun ölkəsi Ermənistan-Azərbaycan, Dağlıq Qarabağ münaqişəsi ilə bağlı Azərbaycanın haqlı mövqeyini dəstəkləyir və diqqətə çatdırdı ki, Qambiya Prezidenti Azərbaycan torpaqlarının Ermənistan tərəfindən işğal edilməsini qətiyyətlə pisləyir.

Prezident İlham Əliyev Qambiya Prezidenti Adama Barrounun salamlarına görə minnətdarlığını bildirdi, onun da salamlarını Qambiya dövlətinin başçısına çatdırmağı xahiş etdi.

Söhbət zamanı Azərbaycan ilə Qambiya arasında ikitərəfli münasibətlərin müxtəlif sahələrdə, o cümlədən iqtisadi sahədə əməkdaşlığın perspektivlərinin müəyyənləşdirilməsinin vacibliyi qeyd edildi.

Heydər Əliyev Milli Qurtuluşumuzun banisidir

Tariximizə Milli Qurtuluş Günü kimi daxil olmuş 15 iyun sadəcə təqvim bayramı deyil, böyük ictimai, siyasi və tarixi əhəmiyyətə malik bir gündür. Ümummilli liderimiz Heydər Əliyevin 1993-cü il iyunun 15-də yenidən hakimiyyətə qayıtması xalqımızın çoxəsrlik tarixinə taleyüklü möhtəşəm siyasi hadisə kimi daxil oldu.

1991-ci il oktyabrın 18-də Azərbaycan XX əsrdə ikinci dəfə dövlət müstəqilliyini elan etdi. Təəssüf ki, müstəqilliyin ilk illərində dövlətin idarəçilik sükanı arxasında xalqın qüvvələrini bir yerə cəmləşdirə biləcək qüdrətli bir lider yox idi. Həmin dövrdə Azərbaycan ərazilərinin davamlı işğalı, getdikcə gərginləşən siyasi vəziyyət, əhalinin günbəgün ağırlaşan sosial durumu ölkəni bu bəlalardan xilas edə biləcək, xalqı öz arxasınca aparmağa qadir LİDERƏ ehtiyac olduğunu şərtləndirirdi. Cəmiyyətin bütün təbəqələri əmin idi ki, yenicə müstəqillik qazanmış ölkəni düşmüş olduğu ağır və dözülməz vəziyyətdən çıxarmağa qadir yeganə şəxsiyyət məhz Heydər Əliyevdir. Əslində, bu, bütün xalqın ürəyinin səsi idi. Xalqımız Heydər Əliyevin ətrafında sıx birləşməklə öz gələcək taleyini özü həll etmək niyyətində idi.

1993-cü ilin ortalarına doğru hakimiyyət böhranı getdikcə daha kəskin xarakter alırdı. Bu dövrdə hakimiyyətdə olan qüvvələr öz səriştəsiz əməlləri ilə Azərbaycanın müstəqilliyi üçün təhlükə yaratdılar. Azərbaycan xalqının ümummilli lideri Heydər Əliyev müstəqilliyimizin bu mərhələsini belə xarakterizə edirdi: "Azərbaycan böyük təhlükə qarşısında idi. Çünki Azərbaycanın müstəqil yaşamasının əleyhinə olan həm daxildəki qüvvələr güclü idi, həm də Azərbaycan kimi böyük coğrafi-strateji əhəmiyyətə, zəngin təbii sərvətlərə malik olan ölkənin tam müstəqil olması başqa ölkələrdə bəzi dairələri qane etmirdi. Ermənistanın Azərbaycana etdiyi təcavüz və bunun nəticəsində Azərbaycanın zəifləməsi, məğlubiyyətə uğraması, ikinci tərəfdən də daxildə hakimiyyət çəkişməsi 1992-ci ilin iyun ayında hakimiyyətə gəlmiş qüvvələri bir ildən sonra hakimiyyətdən saldı, xalq özü saldı".

1993-cü ildə xalqın xahiş və tələbi ilə ümummilli liderimiz Heydər Əliyevin hakimiyyətə yenidən qayıdışından sonra ölkədə baş vermiş sosial-iqtisadi və siyasi inkişaf dövlətimizin möhkəmləndirilməsində, sivil dünyaya sıx inteqrasiya prosesinə qoşulmasında və xalqımızın strateji mənafelərini təmin edən modern cəmiyyətin qurulmasında həlledici rol oynamışdır. 1993-cü ildə "olum, ya ölüm" ayrıcında qalmış Azərbaycan Heydər Əliyevin yorulmaz fəaliyyəti nəticəsində gələcəyə inamla baxan qüdrətli bir dövlətə çevrilmişdir.

15 iyun müasir Azərbaycan dövlətinin tarixinə Milli Qurtuluş günü kimi daxil olmuşdur. Sonralar ölkənin ali qanunvericilik orqanı xalqın ən müxtəlif təbəqələrinin arzu və istəklərini nəzərə alaraq Heydər Əliyevin hakimiyyətə qayıtdığı 15 iyun gününü əbədiləşdirmişdir. 15 iyun - Qurtuluş günü Azərbaycan Milli Məclisinin qərarı ilə 1997-ci ilin 27 iyununda rəsmiləşdirildi. Milli Məclisin həmin tarixi qərarında deyilir: "Azərbaycan xalqının azadlığının, müstəqil dövlətçiliyinin müqəddəratının həll edildiyi ən ağır günlərdə Heydər Əliyev öz xalqının iradəsinə tabe olaraq ölkə rəhbərliyinə qayıtması, əslində, onun müstəqil Azərbaycan Respublikasını, Azərbaycan xalqını, milli azadlıq hərəkatında qazanılmış tarixi nailiyyətləri məhv olmaqdan xilas etmək kimi çox çətin və şərəfli bir missiyanı könüllü olaraq öz üzərinə götürməsi idi. Bu, sözün əsl mənasında, "ömrümün qalan hissəsini də xalqıma qurban verirəm" deyib meydana atılan böyük ürəkli Vətən oğlunun öz xalqı, öz Vətəni qarşısında misilsiz fədakarlığı idi".

Həmin vaxtdan bu günə qədər Azərbaycan xalqı 15 iyun gününü əziz bayram kimi qeyd edir və Azərbaycan dövlətinin qurtuluşunun başlanğıcı kimi dəyərləndirir. Ötən illərdə ümummilli liderimizin həyata keçirdiyi şərəfli xilaskarlıq missiyası xalqımızın və bütün dünyanın gözü qarşısında cərəyan etmiş, Azərbaycan məhv olmaq təhlükəsindən qurtularaq gələcəyə inamla baxan güclü bir dövlətə çevrilmişdir. Bu illərdə Heydər Əliyevin gərgin zəhmət, əzm və siyasi iradə sayəsində reallaşdırdığı nəhəng işlər öz miqyasına görə insanı heyrətə gətirir.

Azərbaycançılıq, müstəqillik və dövlətçilik amalları naminə milli həmrəylik yaradılması istiqamətində ardıcıl addımlar atılmışdır. Dünyanın müxtəlif qitələrinə səpələnmiş soydaşlarımızın tarixi Vətənlə əlaqələrini gücləndirmək, onların dil, əqidə və əməl birliyini möhkəmləndirmək məqsədilə Bakıda Dünya azərbaycanlılarının qurultayları keçirilmişdir.

Bu gün Azərbaycanda müstəqil dövlətçilik ənənələri formalaşdırılmışdır və şübhəsiz ki, bu mühüm nailiyyətin əldə edilməsində ümummilli lider Heydər Əliyevin fədakar xidmətlərinin müstəsna əhəmiyyəti vardır. Onun siyasi xadim kimi yürütdüyü siyasətin başlıca qayəsi Azərbaycanı hər bir vətəndaşının təhlükəsizliyini qoruya biləcək qədər qüdrətli dövlətə çevirmək olmuşdur. Bu gün Azərbaycan Prezidenti cənab İlham Əliyev ümummilli liderimizin siyasi xəttinə sadiq qalaraq ölkəmizi inamla gələcəyə doğru aparır. Artıq neçə ildir ki, Azərbaycan Respublikasının milli qurtuluş yolu davam edir. Bu yol Heydər Əliyevin müəyyənləşdirdiyi yoldur. Bu yolla gedən Azərbaycan durmadan yüksəlir, inkişaf edir, uğurlar qazanır. Heydər Əliyevin özü vaxtilə müdrikcəsinə demişdir: "Heç bir qüvvə Azərbaycanın müstəqilliyini əlindən ala bilməz. Bundan sonra heç bir qüvvə Azərbaycan dövlətçiliyini məhv edə bilməz". Bu inam, bu qətiyyət Milli Qurtuluş gününün mənası və verdiyi ibrət dərsləridir. Bu onu göstərir ki, nə qədər Azərbaycan var, Heydər Əliyev də olacaq, onun ideya və əməlləri yaşayacaq, bizi daim doğru yolla, irəliyə aparacaqdır.

"...Heydər Əliyev qalib idi. O, bütün döyüşlərdən qalib kimi çıxıb, heç kim ona qalib gələ bilməmişdir. Əslində, o, yeni güclə,yeni enerji ilə siyasi mübarizəyə qoşuldu, yenidən qələbə qazandı və tarixdə qalib kimi qaldı. Heç kim və heç nə ona qalib gələ bilmədi. Nə xarici düşmənlər, nə də Azərbaycanda özünü ona rəqib qismində təqdim etməyə çalışanlar, bəzi uğursuz siyasətçilər. Ona zaman da qalib gələ bilmədi.

Bu gün Heydər Əliyev bizimlə deyil, ancaq o, ürəyimizdə yaşayır, qəlbimizdə yaşayır, onun əməlləri, ideyaları yaşayır, onun siyasəti yaşayır və əbədi yaşayacaqdır"! Azərbaycan Prezidenti cənab İlham Əliyevin söylədiyi bu fikirlər zaman keçdikcə öz əhəmiyyətini saxlayacaqdır...

Heydər Əliyevin yenilməz iradəsi, uzaqgörənliyi, fədakarlığı onu bütün dünya azərbaycanlılarının lideri etmiş, ömür yolu doğma vətənə xidmət nümunəsinə çevrilmişdir. Bütün şüurlu həyatını canından artıq sevdiyi xalqına, ölkəsinə həsr etmiş bu müdrik siyasi və dövlət xadimi tariximizdə müstəqilliyimizin memarı və qurucusu kimi yer tutmuşdur. Heydər Əliyev fenomeninə məxsus iti zəka, müdriklik, uzaqgörənlik və əzmkarlıq ona əvəzsiz ümummilli lider mövqeyi qazandırmışdır. Çoxşaxəli və zəngin fəaliyyəti, misilsiz insani keyfiyyətləri sayəsində o, zəmanəmizin əbədiyaşar dahisinə çevrilmişdir. Azərbaycan xalqı haqlı olaraq Heydər Əliyev irsini müstəqilliyinin təminatçısı kimi qəbul edir.

GƏNCƏDƏKİ "İMAMZADƏ" DİNİ MEMARLIQ ABİDƏ KOMPLEKSİNDƏ İFTAR SÜFRƏSİ AÇILIB

Gəncə şəhər İcra Hakimiyyətinin başçısı Elmar Vəliyevin təşəbbüsü ilə təşkil olunan iftarda Dini Qurumlarla iş üzrə Dövlət Komitəsi yerli şöbəsinin əməkdaşları, şəhər ziyalıları, ağsaqqallar, ictimaiyyət nümayəndələri iştirak ediblər. İftar süfrəsi başında müqəddəs "Qurani-Kərim"dən ayələr səsləndirilib. Günün duası ilə möminlər öz oruclarını açıblar. Gəncə şəhər İcra Hakimiyyətinin başçısı Elmar Vəliyev çıxış edərək qeyd edib ki, Respublikamızda dövlət və din bir-birindən ayrı olsa da, Azərbaycan İslam dininə, İslam mədəniyyətinə mənsub bir ölkədir. Ruzi-bərəkət, həmrəylik, dostluq, qardaşlıq, sevgi və mərhəmət ayı hesab olunan Ramazan digər müsəlman ölkələrində olduğu kimi Azərbaycanda da qeyd edilir. O bildirib ki, Azərbaycanda bu gün birlik və sabitlik hökm sürür. Ölkə ərazisində olan dini məbədlərin təmir

və bərpasına, islami və milli-mənəvi dəyərlərin qorunmasına diqqət çəkən şəhər rəhbəri Azərbaycanın dünya ölkələri üçün tolerantlıq nümunəsi olduğunu vurğulayıb. İftar süfrəsi ətrafında on bir ayın sultanı olan Ramazanın fəzilətlərindən danışılıb, bu ayda görülməsi vacib sayılan xeyirxah əməllərdən, savab işlərdən söz açılıb. Ölkəmizə əmin-amanlıq və sülh arzulanıb, torpaqlarımızın bütövlüyü uğrunda şəhid olanların ruhuna dualar oxunub.

Naftalan şəhərində "İnsan hüquqları aylığı" çərçivəsində tədbir keçirilib

Naftalan şəhərində "İnsan hüquqları aylığı" çərçivəsində Naftalan Şəhər İcra Hakimiyyətinin təşkilatçılığı ilə tədbir keçirilib. Tədbirdə Şəhər İcra Hakimiyyətinin ,şəhərin idarə,təşkilat və müəssisələrinin nümayəndələri iştirak ediblər. Tədbiri Naftalan Şəhər İcra Hakimiyyətində ictimai- siyasi və humanitar məsələlər üzrə işin aparıcısı,baş məsləhətçi Afət Mustafayeva giriş sözü ilə açaraq Azərbaycan Respublikasının Prezidenti cənab İlham Əliyevin 18 iyun 2007-ci il tarixli sərəncamı ilə hər il iyun ayının 18-nin ölkəmizdə İnsan Hüquqları Günü kimi qeyd olunduğunu bildirib.Dövlətimizin insan hüquq və azadlıqları istiqamətində gördüyü tədbirlərin beynəlxalq təşkilatlar tərəfindən yüksək qiymətləndirilməsindən bəhs edib. Sonra Naftalan Şəhər İcra Hakimiyyətində hüquqşünas,baş məsləhətçi Şahmar Ədilov Azərbaycanda insan hüquqları gününün təsis olunması, insan hüquqları anlayışı və mahiyyəti, müasir dünyada insan hüquqlarına verilən önəm barədə geniş çıxış edib. Sonda tədbir iştirakçılarını maraqlandıran suallar cavablandırılıb.

423:1.QXD 10.06.2018 14:54 Page 4

Daşkəsən Rayon İcra Hakimiyyəti Başçısının Muşavaq kəndində növbəti səyyar qəbulu keçirilib

Daşkəsən Rayon İcra Hakimiyyəti Başçısının səyyar qəbul-görüşləri davam edir. Növbəti səyyar qəbul Muşavaq kəndində olub. Qəbulda Rayon İcra Hakimiyyətinin Başçısı Əhəd Abıyev, hüquq-mühafizə orqanlarının, təhsil, səhiyyə, mədəniyyət, digər xidmət təşkilatlarının rəhbərləri, ərazi icra nümayəndəsi, bələdiyyə sədri və kənd sakinləri iştirak ediblər. Rayon İcra Hakimiyyətinin Başçısı Əhəd

Abıyev əvvəlcə Daşkəsənin sosial-iqtisadi inkişafı, əhalini narahat edən problemlərin həlli istiqamətində həyata keçirilən tədbirlərdən, o cümlədən son illər Muşavaq kəndində görülmüş işlər barədə danışaraq bildirib ki, əhalinin rifahının daha da yaxşılaşdırılmasına yönəlmiş tədbirlər bundan sonra da davam etdiriləcəkdir. Əhəd Abıyev çıxışında Muşavaq kəndində tikilmiş 80 şagird yerlik ümumi orta məktəb binasının müasir standartlara cavab verdiyini və bu sahədə olan problemin tamamilə həll olunduğunu diqqətə çatdırıb.

Sonra vətəndaşların müraciətləri dinlənilib.

Sakinlər kənddaxili və kəndə gələn avtomobil yolunun cari təmir olunması, ev tikintisi üçün torpaq sahəsinin ayrılması, qaz xəttinin çəkilməsi və digər məsələlər barədə müraciətlər ediblər. Rayon İcra Hakimiyyətinin Başçısı Əhəd Abıyev qaldırılan məsələlərin həll edilməsi məqsədilə əlaqədar qurumlara aidiyyəti tapşırıqlarını verib. Müraciətlərin bir qismi yerindəcə öz həllini tapıb. Kənd sakinləri əhalinin problemlərinin həlli istiqamətində həyata keçirilən tədbirlərə, göstərilən diqqət və qayğıya görə ölkə rəhbəri cənab İlham Əliyevə öz minnətdarlıqlarını bildiriblər.

Laçında “İnsan Hüquqları aylığı” ilə bağlı tədbir keçirilmişdir

Ağcabədi rayonu ərazisindəki Taxta Körpü qəsəbəsində Laçın Rayon İcra Hakimiyyətinin təşkilatçılığı ilə “İnsan Hüquqları aylığı “ ilə bağlı tədbir keçirilmişdir. Yeni Azərbaycan Partiyasının Laçın Rayon Təşkilatının inzibati binasının konfrans zalında başlayan tədbiri Laçın Rayon İcra Hakimiyyəti başçısı aparatının Ərazi idarəetmə və yerli özünüidarəetmə orqanları ilə iş şöbəsinin müdiri Aslan Abbasov giriş sözü ilə açaraq, gündəlikdə duran məsələ - Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevin 18 iyun 2007-ci il tarixli müvafiq Sərəncamı ilə hər il iyun ayının 18-nin ölkəmizdə İnsan Hüquqları Günü kimi qeyd olunduğunu, bununla yanaşı Azərbaycan Respublikasının İnsan Hüquqları Üzrə Müvəkkilinin təşəbbüsü ilə 18 İyun “İnsan Hüquqları Günü” ərəfəsində respublikamızda may ayının 18-dən, 18 iyun tarixinədək elan edilmiş “İnsan Hüquqları aylığı” ilə bağlı yığıncaq iştirakçılarına məlumat verərək, bu cür maarifləndirmə tədbirlərinin həyata keçirilməsinin əhəmiyyətini vurğulamış, dövlətimizin insan hüquq və azadlıqları istiqamətində gördüyü tədbirlərin beynəlxalq təşkilatlar tərəfindən yüksək qiymətləndirilməsindən bəhs etmişdir. Natiq eyni zamanda ölkəmizin tolerantlıq, multikulturalizm, islam həmrəyliyi ideyalarının dünyaya yüksək səviyyədə çatdırılmasından danışaraq, insan hüquqları və azadlıqları sahəsində əldə edilmiş

nailiyyətlərdən danışmışdır. Tədbirdə Laçın Rayon İcra Hakimiyyəti başçısı aparatının İctimai-siyasi və humanitar məsələlər şöbəsi müdirinin müavini-dini qurumlarla işin təşkilatçısı Cabir Əvəzzadə “Azərbaycan dövləti daima insan hüquqlarının təminatçısıdır” mövzusunda məruzə ilə çıxış etmişdir.

Məruzə ətrafında çıxış edənlər bildirmişlər ki, Azərbaycan dövlət müstəqilliyini bərpa etdikdən sonra insan hüquq və azadlıqlarının təmin edilməsi ölkəmizdə gedən böyük demokratik proseslərin tərkib hissəsi kimi dövlətin diqqət mərkəzində saxladığı prioritet məsələlərdən biri olmuşdur. Bu proseslərə 1993-cü ilin ikinci yarısından start verilmiş, Ulu öndər Heydər Əliyevin həyata keçirdiyi daxili və xarici siyasət nəticəsində bu hüquqlar gündəlik həyatımızda öz real təminatını almaqla yanaşı, həm də hüquqi normativ sənədlərdə öz əksini tapmışdır. Eyni zamanda bildirilmişdir ki, Ümummilli lider Heydər Əliyev insan hüquq və azadlıqlarının qorunmasını ali vəzifə kimi qarşıya qoymuş və bunu prioritet prinsip hesab etmişdir. Bu baxımdan 1993-cü ildən ölüm hökmü cəzası üzərində moratorium qoyulmasını, 1998-ci ildə isə bu cəzanın tamamilə ləğv edilməsini xüsusi ilə qeyd etmək lazımdır.

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev Naftalan Şəhər Mərkəzi Xəstəxanasının açılışında iştirak edib

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev iyunun 5-də Naftalan Şəhər Mərkəzi Xəstəxanasının açılışında iştirak edib.Dövlətimizin başçısı xəstəxana binasının rəmzi açılışını bildirən lenti kəsdi.

Səhiyyə naziri Oqtay Şirəliyev dövlətimizin başçısına bu tibb müəssisəsində yaradılan şərait barədə məlumat verdi.Bildirildi ki, 60 çarpayılıq Naftalan Şəhər Mərkəzi Xəstəxanasının inşasına 2015-ci ildə başlanılıb və 2018-ci ilin mayında tikinti işləri başa çatdırılıb. Şəhər Mərkəzi Xəstəxanasının tikintisi Prezident İlham Əliyevin 2013-cü və 2018-ci illərdə imzaladığı sərəncamlara əsasən aparılıb. Xəstəxana 1,2 hektar ərazidə yerləşir. Tikintinin ümumi sahəsi 8 min kvadratmetrdən çoxdur. Xəstəxanada cərrahiyyə, doğum bloku, doğumdan sonrakı fizioloji və hamiləliyin patologiyası şöbələri yaradılıb. Bu müəssisənin laboratoriya şöbəsi ən müasir avadanlıqla təchiz olunub. Bu da laborator müayinələri yüksək keyfiyyət, dəqiqlik və qısa müddətə aparmağa imkan verir. Burada, eyni zamanda, şüa diaqnostika, qəbul, inzibati, poliklinika, reanimasiya, intensiv terapiya şöbələri fəaliyyət göstərəcək. Əməliyyat bloku da müasir tibbi avadanlıqla təmin edilib. Xəstəxananın bütün şöbələrində ən müasir tibb avadanlıqları quraşdırılıb.

Bu gün Azərbaycanda səhiyyənin inkişafına göstərilən dövlət qayğısının nəticəsidir ki, indi respublikamızın bütün bölgələrində müasir səviyyədə tibb ocaqları yaradılıb. Son illərdə səhiyyə sisteminin təkmilləşdirilməsi və inkişafı ölkəmizdə Prezident İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə həyata keçirilən dövlət siyasətində əsas yerlərdən birini tutur. Ən mühüm məqamlardan biri odur ki, Azərbaycan vətəndaşlarının hərtərəfli tibbi xidmətlə təmin edilməsi, onların müalicə və müayinə işinin yüksək səviyyədə təşkili, gələcəyimiz olan uşaqların sağlam yetişməsi istiqamətində icra edilən layihələr dövlətimizin başçısının daim diqqət mərkəzindədir. Dövlətimiz tərəfindən vətəndaşların məhz ölkəmizdə yüksək səviyyəli tibbi xidmətlərdən yararlanmaları ilə bağlı çox mühüm işlər görülür. Naftalan Şəhər Mərkəzi Xəstəxanası kimi müasir tibb müəssisəsinin istifadəyə verilməsi yalnız şəhər sakinlərinə deyil, eyni zamanda, regionun sakinlərinə hərtərəfli tibbi xidmət göstərməyə imkan verəcək. Bu cür layihələrin icrası zamanı səhiyyə müəssisələrinin dünyanın aparıcı şirkətlərinin müasir tibbi avadanlığı ilə təchiz edilməsi isə xüsusilə vacibdir. Xəstəxanada əsas korpus, keçid məntəqəsi, transformator yarımstansiyası, qazanxana və nasosxana binaları, oksigen stansiyası, dizel generator meydançası və stansiyası yaradılıb.

Xəstəxana binası ilə tanışlıqdan sonra Prezident İlham Əliyev şəhər ictimaiyyətinin nümayəndələri ilə görüşdü.

Sonda xatirə şəkli çəkdirildi.

Tərtərdə iftar süfrəsi açılıb

Hər il olduğu kimi, bu il də Tərtər rayon İcra Hakimiyyətinin başçısı

Müstəqim Məmmədovun təşəbbüsü ilə iftar süfrəsi təşkil olunub. İftarda Dini Qurumlarla iş üzrə Dövlət Komitəsinin nümayəndəsi, din xadimləri, şəhər ziyalıları, ağsaqqallar, ictimaiyyət nümayəndələri iştirak ediblər. İftar süfrəsi başında müqəddəs "Qurani-Kərim"dən ayələr səsləndirilib. Günün duası ilə möminlər öz oruclarını açıblar.

İftar mərasimində çıxış edən Tərtər rayon İcra Hakimiyyətinin başçısı Müstəqim Məmmədov milli mənəvi dəyərlərimizə, tarixi ənənələrimizə və dini mərasimlərimizə xüsusi ehtiramla yanaşan ümummilli liderimiz Heydər Əliyevin “Xalqımızın dini-mənəvi dəyərləri, dinimizin adət-ənənələri bizim milli sərvətimizdir” fikrini xatırladaraq deyib: Ən ali dini dəyərlərimizdən biri də mübarək Ramazan ayıdır. İlahi hikmətlər xəzinəsi olan “Qurani-Kərim”in nazil olduğu bu müqəddəs ay insanları əmin-amanlığa, bərabərliyə və savab işlərə dəvət edir.

Ölkə ərazisində olan dini məbədlərin təmir və bərpasına, islami və milli-mənəvi dəyərlərin qorunmasına diqqət çəkən rayon rəhbəri Azərbaycanın dünya ölkələri üçün tolerantlıq nümunəsi olduğunu vurğulayıb, müqəddəs dəyərlərimizin daim uca tutulması diləyi ilə müqəddəs Ramazan ayında duaların və niyyətlərin qəbul olunmasını arzulayıb.

İftar süfrəsi ətrafında on bir ayın sultanı olan Ramazanın fəzilətlərindən danışılıb, bu ayda görülməsi vacib sayılan xeyirxah əməllərdən, savab işlərdən söz açılıb. Ölkəmizə əmin-amanlıq və sülh arzulanıb, torpaqlarımızın bütövlüyü uğrunda şəhid olanların ruhuna dualar oxunub.

Samux rayonunda 15 İyun Qurtuluş günü münasibətilə şahmat turnirinə start verildi

15 İyun Qurtuluş günü münasibətilə YAP Samux rayon təşkilatının, rayon Təhsil Şöbəsinin və Uşaq-Gənclər Şahmat məktəbinin birgə tədbirlər planına uyğun olaraq 08 İyun 2018-ci il tarixdə Uşaq-Gənclər Şahmat məktəbinin 8,10,12 və 14 yaş qrupunda oğlanlar və qızlar arasında şahmat turnirinə start verildi. Tədbirdə qeyd olundu ki, Azərbaycan gəncliyi ictimai həyatın bütün bölmələrində aktiv fəaliyyəti ilə seçilir və iqtisadi, siyasi, humanitar, sosial tədbirlərin həyata keçirilməsində mühüm rol oynayır.Ulu öndər Heydər Əliyevin siyasi xəttini uğurla davam etdirən möhtərəm Prezidentimiz İlham Əliyev tərəfindən ölkədə həyata keçirilən dövlət gənclər

siyasəti gənclərin bütün təbəqələrinin hərtərəfli inkişafını, ölkənin ictimai-siyasi həyatında onların yaxından iştirakını təmin etməkdədir.Keçirilən tədbirlər, görüşlər müasir gəncliyin inkişafına xidmət edir.Bugünkü şahmat turnirinin keçirilməsində məqsəd gənclərimizin intellektinin inkişaf etdirilməsi və təmkinlilik, düşüncə qabiliyyətlərinin formalaşmasına kömək etməkdir.

1905-06-cı illərdə erməni-müsəlman davasında kürd xalqının rolu

Əvvəli ötən saylarımızda

Elə ki, bu evlər yanmağa başladı, onların alovları və qığılcımları qərb tərəfə — erməni məhəlləsi tərəfə yönəldi. Vahid Allahın iradəsi ilə od-alovun hər tərəfə yayılmasının nəticəsi olaraq erməni məhəllələrinin əksər evləri, imarətləri və dükanların içində olan əşyaları və malları tamam yanıb, divarlardan başqa bir şey qalmadı. KƏRBƏLAYI İSGƏNDƏRİN ƏHVALATI Kərbəlayı İsgəndər adlı bir şəxs mənə danışdı ki, dava günü biz üç nəfər yuxarı erməni bazarına çıxmışdıq. Bir də gördük ki, ermənilər bir-birinə qarışaraq dükanları bağlayır, əllərində tüfəng və tapança küçələrə çıxır, harada müsəlman görürdülərsə gülləyə tuturdular. Heç nədən xəbərləri olmayan silahsız müsəlmanlar isə bu hücumun qarşısında hərəsi bir tərəfə qaçırdı. Bəzisi qaçıb qurtarır, bəzisi yaralı canını qurtarmağa cəhd göstərir, bir qismi isə yaralı yıxılıb qalırdı. Biz üç nəfər də bu vəziyyəti görüb dəhşətə gəldik və qaçmaq istədik. Lakin gördük ki, bütün dükanların qarşısında silahlı ermənilər dayanıbdır. Əgər qaçsaydıq, bizi hər tərəfdən güllələbaran edəcəkdilər. Əlacsız qalıb orada olan bir müsəlman papaqçı dükanına girdik. Dükanın sahibi Aslan adlı bir nəfər idi. Aslan durub tez dükanın qapısını çəkib içəridən bağladı və arxasına böyük şeylər qoydu ki, açılmasın. Bunu görən ermənilər tez qaçıb dükanı gülləyə tutdular. Güllələr qapını deşib içəri keçirdi. Biz isə içəridə hərəmiz bir divar dibinə qısılıb qalmışdıq. Mən birtəhər qalxaraq dükanın arxasındakı taxtanı çıxartdıqdan sonra ona bitişik olan ikinci dükana keçdik. Həmin dükanın sahibi də dükanı bağlayıb getmişdi. Gördük ki, dükanda bir dəstə lavaş və yanında da dolu bir qab su var. Sudan bir az içdik. Sonra fikirləşdik ki, nə edək. Axşam düşəndən sonra lavaşdan bir qədər yeyib sudan içdikdən sonra həmin dükanda gecələməli olduq. Lakin yata bilmədik. Sübh olan kimi mən qalxıb o dükanın bir tərəfinin divarının üstünü açdım. Mənimlə orada olanlardan birisi dəmirçi Süleyman, o birisi isə Cəmil adlı bir şəxs idi. Mən divarın üstündən aşdığım yerdən gördüm ki, bazar-dükan, ev-eşik tamam od tutub yanır. Alov artıq biz olan dükana yetişirdi. Amma bazarda bir nəfər də olsun erməni görünmürdü. Onların hamısı böyük meydana yığılıbmış. Müsəlmanların da «Ya Əli» sədası eşidilirdi. Mən alovun yaxınlaşdığını görüb özümü birtəhər açdığım yerdən bayıra atdım. Yoldaşlarıma da xəbər verdim ki, tez bayıra çıxsınlar, od-alov artıq dükana çatır. Onlar hərəkət edib divara çıxana kimi od-alov dükanı bürüdü. Onlar karıxaraq ikisi də divarın üstündən dükanın içəri tərəfinə yıxıldılar. Mən böyük çətinliklə divarların dalı ilə gəlib evimizə çatdım. Gördüm külfətim hamısı ağlaşırlar. Bir qızım özünü saçından asıb allaha duva edirdi. Elə ki, məni gördülər, hamısı ayağıma düşdülər.

ŞÜKÜR BAQQALIN ƏHVALATI

Yuxarıda deyilənlərdən daha qəribə bir əhvalat qalalı Şükür Kərbəlayi Allahverdi oğlunun başına gəlmişdi. Bu haqda o belə danışır:

— Mən və qardaşım Həsənin yuxarı

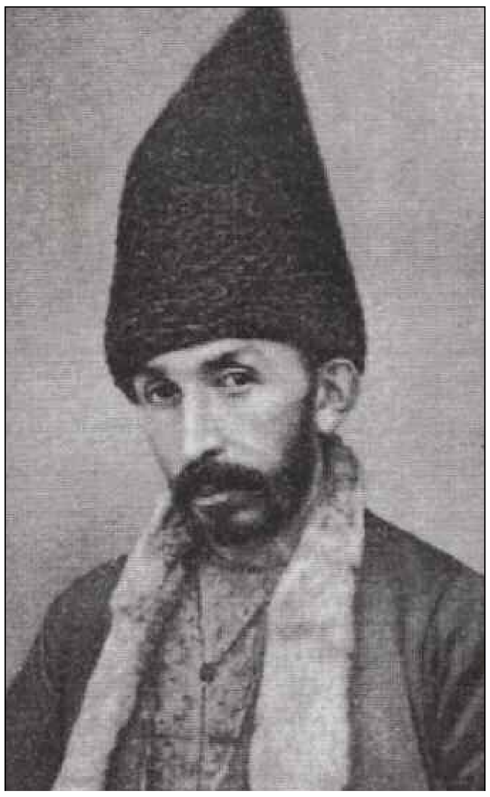

Mir Möhsün Nəvvab

erməni meydanında baqqal dükanımız var idi. Dükanlarımız quru meyvə ilə dolu idi. Alış-verişimiz də yaxşı gedirdi. Günlərin bir günündə (yəni dava başlanan günü) bir də gördük ki, nə qədər dükanlarda alış-veriş edən erməni vardısa, hamısı bir-birinə qarışıb hay-küy yarandı. Sonra isə dəstə-dəstə olub müxtəlif səmtlərə getdilər. Ermənilərdən sual etdik ki, nə hadisə baş verib? Onların heç biri cavab vermədi. Bu vaxt mən gördüm ki, atlı qımdatlardan birisi tələsik gəlib erməni dükan sahiblərinə nə dedisə, onlar o dəqiqə dükanları şaraqqaşaraqla bağlayıb, dəstə-dəstə olub əllərində tüfəng və tapança hər tərəfə yayıldılar. Gənclər meydanına və bazara doluşan əli silahlı ermənilər harada müsəlmanlara rast gəlirdilərsə, gülləyə tuturdular.

Burada dükanı olan Əli Molla Məcid oğlu adlı bir cavan vəziyyəti belə görüb qaçıb mənim dükanıma gəldi. Mən isə dükanı bağlamağa fürsət tapmayıb Əli ilə birlikdə dükanın arxasında yerləşən zirzəmiyə girdik. Bizim buraya girməyimizi görən ermənilər zirzəmini mühasirəyə alıb atəşə tutdular. Mənim də içəridə bir tapançam və on beş gülləm var idi. Mən də başladım onlara cavab atəşi açmağa. Çartaz əhlindən bir erməni cəsarətlə istəyirdi ki, zirzəmiyə tərəf gəlsin. Həmin dəm tapança ilə onun sinəsindən vurdum. Erməni çığırıb yıxıldı. Cavab atəşini və çartazlının öldürülməsini görən ermənilər qorxudan geri çəkilib uzaqdan atəş açmağa başladılar. Mənim yanımda çoxlu tüfəng gilizləri var idi. Hər dəfə tapançadan atəş açarkən həmin gilizlərdən birini dərhal bayıra atırdım. Onlar tüfəng gilizlərini görüb xəyal edirdilər ki, məndə tüfəng var. O gecə oğlanla birlikdə bu qərar ilə zirzəmidə qaldıq. Zirzəminin bir tərəfində dəmirdən bir pəncərə var idi. Həmin pəncərəni çox böyük zəhmətlə sökərək çıxartdıq. Həmin pəncərə ilə üzbəüz bir anbar var idi. Həmin pəncərədən anbarın taxtapuşuna çıxaraq oradan içəri endik. Böyük həcmli olan anbarın içərisi müxtəlif əşyalarla dolu idi. Dəmir sac və aftafalar daha çox idi. Oğlan yalvardı ki, mən bir küncdə gizlənim, sən isə dəmir sacları mənim ətrafıma düz ki, güllə dəyməsin. Sonra oğlan bir bucağa qısıldı, mən isə sacları onun ətrafına düzdüm. Başqa səmtə gələrək gördüm ki, bir zirzəmi var. Onun qapısına böyük bir qıfıl vurulmuşdu. Yerdən daş parçası götürüb onunla qıfıla bir neçə zərbə endirərək sındırdıqdan sonra zirzəmiyə girdim. Zirzəmidə çoxlu və böyük parça tayları var idi. Həmin parça taylarından bir neçəsinin götürüb qapını örtüb onun arxasına qoydum. Bundan sonra bir az sakitləşdim. Zirzəmidə o yan-bu yana baxaraq içərini axtardıqdan sonra gördüm ki, ağzı örtülü bir küpə var. Küpəni açanda onun içərisində qatıq olduğunu gördüm. Şükr edib qatıqdan bir az içdikdən sonra özümə gəldim. Üç gün idi ki, ermənilər hər tərəfdə müsəlman axtara-axtara gəlib həmin anbara doluşdular. Anbarın hər tərəfini yoxladıqdan sonra oğlanın orada olduğunu hiss etdilər. Sonra sacları o tərəf-bu tərəfə atıb Əlinin orada gizləndiyini gördülər. O dəmdə hər tərəfdən atəş açıb onu öldürdülər. Ermənilər tüfəngin səsinə anbara gəlirdilər. Ermənilər oğlanı öldürdükdən sonra oradakı aftafalardan bir neçəsini

götürüb onun başına vuraraq əzdilər və bütün bədən üzvlərini kəsdilər. Ermənilər oğlanın cəsədinə olmazın işgəncələr verdikdən sonra mən gizləndiyim yerə tərəf gəldilər. Qıfılın sındırıldığını görüb içəridə adam olduğunu bildilər. Onlar zirzəminin qapısını açmaq istəyərkən mən pəncərədən bir güllə atdım. Güllə bir erməninin dodağına dəyib dişlərini tökdü. Həmin erməni çığırıb qaçdı. O biriləri də tez qapıdan uzaqlaşdılar. Ondan sonra Mesrop adlı tanıdığım bir erməni gəlib divarın dalından məni dilə tutaraq dedi ki, ağa Şükür, sən çölə çıx, mən səni ermənilərdən qoruyaram, qoymaram ki, sənə əl vursunlar. Mən müsəlmanların çörəyini yemişəm. Mən sənə xəyanət etmərəm. Mən ona cavab verdim:

— Siz erməni tayfasına inanmaq olmaz. Sən deyirsən ki, artıq müsəlmanlarla barışıq etmişik. Əgər doğru deyirsənsə, get qazini və ya Xosrov bəyi gətir, ondan sonra mən buradan çıxaram.

Bunu eşitcək Mesrop acıqlanıb qazi və Xosrov bəyin ünvanına söyüşlər yağdırdı. Mən də cavab olaraq Mesropun özünü və keşişlərini söydüm.

Bu minvalla qatıqdan az-az içib vaxtımı keçirirdim. Beşinci gün bir də gördüm ki, qardaşımın səsi gəlir, musiqi səsi də eşidilirdi. Eşiyə çıxıb qardaşımla evə gəldim.

O insafsız erməni tayfası dükanda olan nəqd pulu və malları, o cümlədən çuval-çuval quru meyvələri və digər satış mallarının hamısını talan və qarət etmişdilər.

...Xülasə, sözümüz həmin yerdə qaldı ki, müsəlman igidləri irəliləyərək ermənilərin evlərinə od qoyurdular.

Od-alov yuxarı qalxdıqca ermənilər geri qaçırdı, səngərləri isə boş qalırdı. Müsəlmanlar isə onların səngərlərini ələ keçirib, darmadağın edir və yandırırdılar. Müsəlmanlar hər tərəfdən irəliləyərək ermənilərin mövqeyini ələ keçirirdilər. Onlar Böyük kilsəni, Aşağı meydanı və Qapanı da tutdular. Ermənilərin kişi, övrət və uşaqları üz qoydular qaçmağa. Onların bir parası Üçmıxdan Daşaltı tərəfə qaçdılar. Bir qismi isə əlacsız qalıb övrət—uşağını götürüb rus qazarmasına qaçıb doluşdular. Qazarma dolduğundan rusların böyüyü əsgərlərə əmr etdi ki, daha oraya heç kimi buraxmasınlar.

Bu halda qımdatlardan biri olan Baxış bəyin oğlu Kolya, bir neçə övrət- uşaqla əlində tüfəng, üstündə patrondaşlar dolu halda qazarmaya gəldi. Ermənilərin dediyinə görə, Kolya dünyaya gələndən ondan mərdüməzarlıqdan başqa yaxşı iş görməyiblər. O, rəngi qaçmış, titrəyə-titrəyə qazarmaya girib gizləndi.

Davanın dördüncü günü bütün səngərlərin igidləri söz bir olub tədbir etdilər ki, birdən «Ya Əli» nərəsi çəkib hər tərəfdən ermənilərin üzərinə hücuma keçib, onların axırıncı qüvvəsini darmadağın edib, bütün mülklərini yandırıb qələbə bayrağını kilsənin üstünə və Xəlifəli qapısına sancsınlar.

Həmin gün isə erməni məhəlləsinin sakinləri həyəcanlı kədər və məlal içərisində teleqraf vurub rus dövlətindən xahiş edirlər ki, bu fəsadı söndürmək üçün cənabi—müstətab, sərkari baiqtidar şəriətmədar Şeyxülislam cənablarını oraya (Qalaya) göndərsinlər.

Ardı var

Səhifəni Hazırladı: Tahir Süleyman

AZƏRBAYCANDA ŞƏDDADİ KÜRD DÖVLƏTİ

(Əvvəli ötən saylarımızda)

Qeyd etmək lazımdır ki, gürcü mənbələrində göstərilən bu hadisə obyektivliyi ilə fərqlənən Münəccimbaşının “Cami əd-düvəl” əsərinin “Şəddadilər” fəslində tamamilə başqa tərzdə təsvir edilmişdir. Burada göstərilir ki, 417 (1026/1027) –ci ildə Abxaz çarı Arran ölkəsinə hücum edib Şəmkürü bir neçə gün mühasirə etdi. Fəzl isə böyük bir qoşunla ona qarşı hərəkət edib döyüşə başladı və onu qaçmağa vadar etdi. Baqratın 10.000-dən artıq əsgərini qırdı, Abxaz hakimi məğlub olub geri qayıtdı. (V. Minorski . Şəddadilər, səh. 17.) Gəncə əmiri Fəzl ilə Abxaz çarı III Baqrat arasında baş verən Şəmkür müharibəsi haqqında yuxarıda göstərilən hər iki mənbənin ziddiyyətli məlumatı məsələni obyektiv surətdə aydınlaşdırmaq üçün üçüncü bir mənbənin olmasını tələb edir. Lakin hələlik əlimizdə digər bir mənbə olmadığı üçün bu müharibənin gedişi və nəticəsi haqqında qəti fikir yürütməyi lazım bilmədik. Bunu da qeyd etmək lazımdır ki, hər iki mənbənin ehtiras hissi ilə tərtib edildiyini görmək çox da çətin deyildir. IV Baqratla (1027-1072) Gəncə əmiri Fəzl arasında müharibə olması haqqında yenə də gürcü məmbələrində məlumat verilir. (M. F. Brosse. Histoire de l Armenie. səh. 316-317) Fəzlin xəzərlər üzərinə hücum etməsi haqqında İbn əl-Əsir 421 (1030)-ci il hadisələri ilə əlaqədar məlumat verir. O yazır ki, Kürd Fəzlun 421 (1030)-ci ildə xəzərlər üzərinə hücum etdi. Onlardan çox adam qırdı, əsir tutdu və böyük miqdarda qənimət aldı. Öz ölkəsinə qayıdanda o çox yavaş gedirdi, xəzərləri tamamilə darmadağın etdiyini düşünərək özünü təhlükəsiz hesab edirdi. Lakin xəzərlər onları təcili olaraq qovub adamlarından və onlala gələn könüllülərdən on mindən artıq öldürərək, topladıqları qənimətləri və müsəlman qoşunlarınınmallarını əllərindən alıb geri qayıtdılar. (İbn əl-Əsir. Göstərilən əsəri, IX cildi, səh. 153-154). Qeyd etmək lazımdır ki, xəzərlərlə Fəzlin bu müharibəsi haqqında İbn əl-Əsir tərəfindən verilən məlumata başqa mənbələrdə təsadüf edilmir. Fəzlin göstərilən müharibədə on min adam tələfat verməsi haqqında olan xəbəri qəbul etsək, bu hadisənin Şəddadilər dövlətinə çox böyük zərbə olduğunu müəyyən etmək olar. bundan başqa İbn əl-Əsirin bu məlumatından aydın olur ki, Şəddadilər dövlətinin qoşunu əsas etibarilə iki hissədən, yəni müntəzəm daimi qvardiyadaan və könüllülərdən ibarət idi. qoşuna bilavasitə şəddadi əmirləri (padşahları) özləri başçılıq edirdilər. Şəddadi dövlətinin hərbi qüvvələri və onların sayı barədə məxəzlərdə məlumat verilmir. Yalnız Münəccimbaşının “Cami əd-düvəl” əsərinin “Şəddadilər” fəslindən göründüyü kimi, 1026-cı ildə abxaz çarı Arrana hücum etdiyi zaman Fəzl böyük bir qoşunla onu qarşılayır və onun on mindən artıq əsgərini qırır. (V. Minorski. Şəddadilər, səh. 17). Düşmən hərbi qüvvələrinə on min nəfər tələfat verən bu “böyük qoşun” şübhəsiz ki, miqdarca düşmən qoşunlarından çox olmalıdır. 421 (1030)-ci ildə Fəzlin oğlu Əskuyə atasına qarşı qiyam qaldıraraq Beyləqanda müstəqil olmuşdu. Əskuyə qoşun toplayaraq atasına və qardaşı Musanın əleyhinə çıxmışdı. (Yenə orada) Beyləqan Arran dövlətinin tərkibində idi. Əskuyə buradan atasının əleyhinə çıxaraq Beyləqanı müstəqil etmişdi. 505 (1111/12)-ci ildə Məsud ibn Namdarın topladığı yerli məlumatdan da Beyləqanın bəhs edilən dövrdə Şirvan və Gəncədən asılı olmadığı göstərilir (V. Minorski. Şəddadilər, səh. 45). Beləliklə güman etmək olar ki, Əskuyə atasının əleyhinə çıxaraq Beyləqanda müstəqil olmuşdu. əskuyənin atasına qarşı qiyam qaldıraraq müstəqil olmağa vadar edən səbəblər məlum deyildir. Lakin təkcə bu məlumdur ki, Fəzl böyük oğlu Musanı vəliəhd seçmişdi. Görünür, bu və sair səbəblər Əskuyəni atasına qarşı qiyam qaldırmağa məcbur etmişdi. Fəzl oğlu Əskuyənin qiyamını yatırmaq üçün Musanın başçılığı altında Beyləqana qoşun göndərmişdi. Musa Beyləqanda olan qardaşı üzərinə hücum etdiyi zaman 38 gəmi ilə Şirvanda olan ruslar Araz çayı vasitəsiylə üzərək bu nahiyəyə gəlmişdilər. Musa ibn Fəzl ruslarla razılaşaraq onları gəmilərdən çıxarıb kömək etmək üçün Beyləqana gətirdi. Onların köməyi ilə Beyləqanı tutdu və qardaşı əskuyəni əsir edərək öldürdü (V. Minorski. Şəddadilər, səh. 17). Beləliklə, qiyam yatırıldı, Beyləqan yenidən Şəddadilər dövlətinə qaytarıldı. I Fəzlin uzun müddətli hakimiyyəti dövründə bir sıra böyük müharibələr və daxili ara müharibəsinin olmasına baxmayaraq, o, ölkənin və dövlətin daxili işləri ilə məşğul olurdu. Fəzl etdiyi müharibələrin əksəriyyətində qələbə çalmışdı. onun dövləti feodal monarxiya tipli dövlət idi. Bu dövlət feodal münasibətlərinin inkişaf etdiyi dövrdə meydana gəlmiş və inkişaf etmişdi. Əldə olan çox az məlumatdan aydın olur ki, Fəzl müharibələrdən və hərbi işlərdən başqa ölkənin iqtisadi məsələlər, xüsusilə ticarət münasibətləri məsələsi ilə də məşğul olurdu. Münəccimbaşının “Cami əd-düvəl” əsərindən göründüyü kimi, Fəzl 418 (1027/28)-ci ildə Araz çayı üzərində böyük və möhkəm bir körpü tikdirmişdir. Bu körpünü Münəccimbaşı “əsəri-əzim” adlandıraraq onun böyük bir abidə olduğunu göstərir. (Yenə orada.) Araz çayı üzərində belə bir körpünün salınması həqiqətən böyük bir tarixi əhəmiyyətə malik idi. Bu körpünün tikdirilməsini iki nöqtey-nəzərdən qiymətləndirmək olar . V. Minorski qeyd edir ki, Fəzl Araz çayı üzərində belə bir körpünü tikdirməklə ya ticarət , ya da Azərbaycan torpaqlarına hücum və hərəkət etmək məqsədi güdmüşür. Lakin V. Minorskinin əlavə etdiyi materialdan məlum olur ki, onun fikrincə körpünün tikilməsi əsasən hərbi məqsəd daşıyır (V. Minorski. Şəddadilər, səh. 45). Belə bir fikri M. Altmanın kitabında da görmək olar (M.M. Altman. İstoriçeskiy oçerk qoroda Qyandji. Baku 1949. səh. 23). Qeyd etmək lazımdır ki, XI əsrin əvvəllərində Azərbaycan feodal dövlətləri Rəvvadilər və Şəddadilər arasında bəzən feodalizm dövrünə xas olan çəkişmə mövcud idi. Əsasən Azərbaycan ərazisində yerləşən rəvvadilər Muğana hücum etmişdilər. Bunu Qətran Təbrizinin qəsidələrindən də müəyyən etmək olar (Kəsrəvi Təbrizi. Göstərilən əsəri, II cild, səh. 95). Qətran Təbrizinin şerlərindən aydın olduğu kimi Rəvvadilər sülaləsindən olan Təbriz hakimi Vəhsudan o zaman Azərbaycana gələn oğuzlardan bir dəstəsini Şəddadilərin üzərinə göndərmişdi (M. X. Şərifli. Rəvvadilər dövləti haqqında, Az. SSR EA Tarix İnstitutu əsərləri, Bakı 1957, XI cild, səh. 31). Məlum olduğu kimi hələ I Fəzl Arazın cənub sahillərinə çatmışdı. Qaracadağ nahiyəsində təqribən əlliyə qədər kəndi əhatə edən bir nahiyə “Cilan – Fəzlun ” adlanırdı (Həmdullah Qəzvini. Nüzhət əl-qülub, səh. 84). Fəzlin Arazdan cənuba keçməsi, şübhə yoxdur ki, Rəvvadiləri narahat etməyə bilməzdi. Buna görədə Fəzl müəyyən tədbirlər görməli idi. Arazın cənub tərəfi ilə müntəzəm rabitə yaratmaq üçün Araz üzəridən belə bir körpünün salınmasına ehtiyac var idi. Qeyd etmək lazımdır ki, ümumiyyətlə Azərbaycan ərazisində Araz üzərindən bir neçə yerdə körpü mövcud idi. Fəzlin tikdirdiyi körpü isə güman edildiyinə görə Xudafərin adlanan körpü olmalıdır (V. Minorski. Şəddadilər, səh. 27). Xudafərin körpüsü indi dağılmışsada qalan hissələrindən onun möhkəm tikildiyini və çox mühüm əhəmiyyətə malik olduğunu görmək olar. (Qeyd etmək lazımdır ki, Araz çayı üzərində iki Xudafərin körpüsü olmuşdur. On beş və on bir aşırımlı körpülər. Yazılı mənbələr on beş aşırımlı Xudafərin körpüsünün VII əsrdə Sasanilər sülaləsi dövründə tikildiyini göstərir. On bir aşırımlı körpü isə yuxarıda göstərildiyi kimi 1027-ci ildə Şəddadi hökmdarı I Fəzl tərəfindən tikilmişdir. -Namiq Həsənov)

(ardı var)

Səhifəni hazırladı: ***Namiq Həsənov***

423:1.QXD 10.06.2018 14:54 Page 7

Kürd İmperatorluqları

Qutilərin varlığı çox qədimlərə uzanır. Bu günə qədər bilinən ilk Quti imperatoru Emnatum miladdan əvvəl 3100-cü illərdə yaşamışdır.

Lağas kralı Adadnari hələ miladdan əvvəl 2400-cü illərdə Karda xalqından söz etmişdir. Eyni fikri Ur (Our) kralı Kmil Sin də Kurde torapqlarından bəhs edərək təsdiqləmişdir. Hitit kralı I Şuppilulita m. ə 1370-ci ildə Qurde xalqından söz açmışdır. Daha sonralar Assur kitabələrində Kardaka yaylasından və Kurtie – Kurti xalqından bəhs olunmuşdur.

Assur kralı Tukulti İnor, Qutilərə «Kurdi» deyirdi (Bax: İhsan Nuri Paşa, səh-33).

Milladdan 900 il əvvəl yaşamış Assur kralı Adalnirari Kusi, Kuti, Subari orduları ilə vuruşduğunu qeyd edir. Bu kral öz kitabələrində Qutiləri «Kürdi» deyə adlandırıb.

Kürd xalqının tarixini incələyərkən araşdırmaçıların müxtəlif dəyərli əsərlərindən istifadə etdikləri İhsan Nuri Paşa bu haqda belə demişdir:

- Kürd əsilli olan Khaldi (Xaldi), Ararati. Subari, Nauri, Mitanni, Muşki və Kassit dövlətlərinin Qutilərdən ayrıldığını, yəni hamısının kökünün qutilərə dayandığını göstərən əsərlər var. Bunlardan biri m. ə 1280-1261-ci illərdə yaşamış Asur kralı I Salamanasar krallığından qalan kitablarda bunu yazır: «Bir ulduz kimi parlayan Quti xalqı yalnız çoxluğu ilə deyil, əzm, şiddət, dəhşət və yıxıcılıqları ilə tanınmaqdadır. Düşmənçilikləri mənə də qarşı sürüb getdi».

Kürd Quti dövlətinin dağılmasından təxminən 1000 il sonra yaşamış Assur kralı Salmanasar, beləcə Quti qollarından gələn və öz yerinə çatan yeni kürd xalqlarının və onların dövlətlərinin qutilərin soyu və övladları olaraq tanıtmaqdadır. Onlar üçün min illik bir zaman fasiləsindən sonra da yenə quti sözlərini işlətməkdədir.

Etdiyi müharibələrdən sonra kral Salmanasar bunları yazmışdır: «Ararat sərhədindən Tur Abidinə qədər bir ölkə içində Quti qanı su kimi axıdıldı, lakin məğlub olmalıdılar».

… Yuxarıda adları çəkilən coğrafi terminlərin yerləşdiyi bölgələrdə bu gün də kürd xalqı yaşamaqdadır. Tarixi Babil ölkəsini fəth etmək ilk dəfə qutilərə nəsib olmuşdur. Quti dövləti parçalandığında, onların qollarından biri olan Kassitlərin parlaq və güclü dövrləri 725-ci ilə çatan bir məmləkətin təməlini Babildə saldılar. Kürd xalqının məşaləsini Subarilər, Mitanilər, Khaldilər, Muşki və Nayri dövlətləri vasitəsilə Med imperatorluğuna qədər daşıyıb gətirdilər.

Qutilərin kürd xalqının atası olduqlarını isbat etmək üçün «Ön Asiya və Mesopotomiya» tarixini incələyən və araşdıran elm və tarixçi amilləri də bu həqiqəti araşdırmalarında dilə gətirmişlər. Bunun isbatı olaraq Pensilvaniya Univerisitetinin professorlarından Speizer «Mesopotomiyanın kökəni» adlı əsərində kürdlərin qutilərlə Zaqros hulibiləri ilə eyni irqdən olduqlarını yazır (B. Nikitin, cild I. səh 91. Diponot).

Osmanlı tarixçilərindən Əhməd Rəfik «Ümumi tarix» adlı əsərində və onunla birlikdə Əmin Zəki də «Kürd tarixi» adlı əsərində müxtəlif fakt və sübütlarla eyni fikri təsdiqləmişlər (Ehsan Nuri Paşa, səh 38-40).

Tanınmış tarixçi Mucerson qutilərdən gələn Naviri xalqının hakimiyyətinin sonunda Kurti deyilərək adlandırıldıqlarını göstərməkdədir ki, bu da qutilərin kürdlərin ataları olduqlarını sübut edir. Hətta doktor Kontinov da miladdan 4000 min əvvəl Mesopotomiya və Zaqros dağlarında yerləşən xalqların Quti və Kusi (Kassit) deyə adlandırdıqları və ari irqdən olduqlarını, Kürd xalqının bu torpaqlardan enib gəldiyini vurğulayır. İstər Mucersonun, istərsə də doktor Kontinovun dediklərini təsdiq etmək üçün «Kürd ədəbiyyatı tarixi» əsərini göstərmək istərdik (II hissəyə bax).

- Şərqşünas Draver «Kürdlər və Kürd tarixi» kitabında qutilərin və kardaların kürd xalqının ataları olduqları olduğunu yazır. Digər bir şərqşünas Rayks da eyni fikirdədir (İ. N. P. səh. 173). Kürd xalqının qədimliyi və kürdlərin antik dövrdən gələn bir xalq olduğunu türk alimləri tərəfindən yazılmış «İslam ensklopediyası» əsərinin 1089-cu səhifəsində bunlar qeyd edilmişdir. Miladdan təqribən 2000 il əvvəl II Şumer dövrünə aid daş yazısında, Thureau-Danqin (Revue d Assuriologie, v-99, VI, 67) bir Kardaka adına təsadüf edilir. Bu ölkə Driverin Van gölünün cənubunda göstərdiyi Su tayfasının yanında idi. Miladdan sonra 1071-ci ildə Malazgirddən Anadoluya girmiş türk xalqı ilə kürd xalqının heç bir qohumluğunun olmadığını Milli Təlim Nazirliyi tərəfindən nəşr edilmiş ensiklopediyada öz əksini tapmışdır. Adı bilinən Quti krallarından Losirab, Şərlək, İks, Huş, Anri, Danzir, Trikan ən başlıca krallardandırlar. Bunlardan Şərləkə Firdovsinin «Şahnamə» əsərində Siyamən, İkş, Huşaya isə Huşəng adlandırılmışlar.

Babil dövlətinin süqutundan sonra, sadəcə 125 il 40 günlük Babil hökmranlığı zamanı həmsərhəd olan Quti krallarının sayı 14 olduğunu İ. N. Paşanın adı keçən əsərindən öyrənirik. Bazil Nikitin də qutilərin Sarqon xənadanlığına son verdiklərini və eyni dövlətin miladdan öncə 2496 – cı ilə qədər hökmranlığının sürdüyünü yazır (B. Nikitin «Kürdlər» cild I, səh-31).

Özü Quti soyundan olan Louqal Oton (Louqan kralı) Erun kralı olaraq Quti kralı Trikanini məğlub etdi. Quti xalqı bu məğlubiyyətdən sonra bəyliklərə bölündü. Bu dağınıqlıq içindən Bitlis bölgəsindəki qutilər Kardaka adını aldılar. Bəxtiyari dağlarındakı və ətrafındakılar müstəqillik qazandılar. Ancaq tarixi baxıma görə, qutilərdən sonra bu ölkə xalqını yetişdirdiyi və tarixə damğasını vuran iki yeni türk dövləti meydana gəldi. Bunların parlaq və görkəmli dönəmi 725 il sürən kürd Kussi – Kassit dövləti ilə bu dövlətin yaşama müddətinin ortalarında yer alan və təqribən 175 illik bir yaşam sürən Böyük Kürd Mittani imperatorluğudur.

Kürd Kassit – Kussi imperatorluğu

Kürd Kassit - Kussi dövləti haqqında məlumat verərkən bu haqda da qabaqcadan bildirmək istəyirik ki, bu dövlətə Cəmşidin adı verilmişdir. Hətta Firdovsinin «Şahnamə» əsəri də Kassit - Kussi dövlətini kinayə ilə Cəmşidin milləti hesab edir.

Quti imperatorluğunun dağılmasından sonra quti xalqının yaratdığı bu dövlət siyasi hakimiyyətini m. ə 1891-1171 – ci illərdə sürdürmüşdür. Qərb tarixçiləri isə bu hakimiyyətin sonunu 1160-cı il olaraq göstərir (Mauriçe Meumao, «Le Monte antiqie» əsəri, Paris 1976. Səh-160).

Kürd sivilizasiyası bu dönəmdə insanlığa böyük mənfəət verdi. Sənət, mədəniyyət, ədəbiyyat, el sənətləri, heykəltəraşlıq, rəsm və ev əşyalarının formalaşdırılmasında Kürd Kussi dövləti, Mitani dövləti ilə birlikdə çağdaşları Hititlərə, Asurlara və fironların idarəçiliyində olan Misir ölkəsinə böyük ölçülərdə təsir etmişdir.

Tarixi araşdırmalarda və İraq Kürdüstanındakı arxeoloji qazıntılar zamanı əldə edilən kürd milli kalaritinə uyğun olunan şahanə heykəllər 1984-cü ildə Bağdad Milli Muzeyinə qoyulub. Yenə Kürd Kassit imperatorluğuna aid adlı – sanlı «Sinus səhnəsi» adlı daş üzərində yonularaq gerçəkləşdirilmiş əsər Parisin «Laubre» muzeyini bəzəməkdədir. Belə nümunələrdən yüzlərlə saymaq olar.

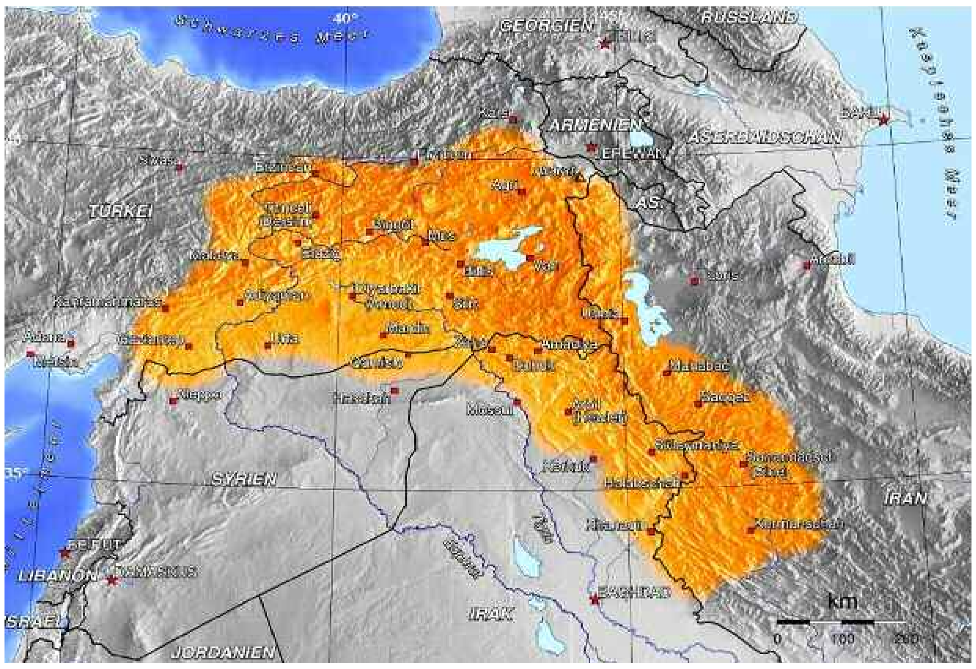

Beləliklə, güclü Firon hakimiyyətindən geridə qalmayan, böyük bir tarixi zənginliyə malik olan Kürd Kassit dövləti siyasi, iqtisadi, eləcə də elm sahəsində irəli getmələrini göstərən dəlillərlə sübut etməkdədir.

Ölkələr arasında əlaqələr qurulur, məktublar yazılır, elçilər təyin edilirdi. Xüsusilə firon ölkəsi Misirlə Kürd Kassit dövləti arasında idxalat və ixracat, kredit və ya mübadilə yolu ilə yardımlar şəklində təşkil olunurdu. Bu dövlətdə barış və sülh müqavilələri imzalanırdı. Beləliklə, tarixin bildiyi ən qədim zamanlardan günümüzə qədər dövlət quruluşu ilə, dövlətlərarası danışıqların hüquqi təməlləri Kassit – Kussi imperatorluğunda rast gəlinir (Bu haqda geniş məlumat almaq üçün bax: Mauriçek Muleau «Len Monte Antique». Səh-161).

İdarəetmə sistemində yeni bir qayda yaradılmışdı. Tapınaqlardan dini ayinlərlə yanaşı sənət, mədəniyyət və ədəbi əsərlər də sərgilənməkdə idi. Kürd xalqı bu adətlərini günümüzə qədər də davam etdirməkdədir. Bu dövlətin idarəetmə, hüquqi, toplumsal və mədəni qurumlarının o zamanda ən irəli bir düzəndə olması bir təsadüf deyil. Çünki, Kassitlər m. ə 1530-cu ildə ulu babaları qutilər kimi Babili (Babilosu) tamam işğal etdilər. Qərbin qədim dövr tarixçilərinin bildirdiklərinə görə, Kürd dövlətinin rəhbərləri məğlubiyyətə uğratdıqları Babilon ölkəsinə məxsus olan uyqarlığa da sahib oldular. Məlum olduğu kimi, daha əvvəllər də bu ərazilərdə Hammurapinin yaratdığı monarxiya hakimiyyəti mövcud idi. Babil uyqarlığına öz damğasını vuran bu kral Assurları, Esəhnunna və Mari krallıqlarını məğlub edərək miladdan əvvəl 1695-ci ildə ölkəsinin sərhədlərini bir xeyli genişləndirdi. Həm Hammurapi (m.ə 1729-1686), həm də sələfi kral Şamsu İloina (m.ə 1686-1648) ölkədə hüquqi dövlət qurmuşdular. Ölkədə sağlam idarəetmə üsulu vardı. Maliyyəçilər (Tacirlər təşkilatının rəhbərləri), hakimlər və vilayət valiləri mərkəzdəki büroya bağlı idilər. Dövlətin amirləri Vali və Bələdiyyə sədrləri kimi vəzifələr də yazılı əmrlərin həyata keçirilib keçirməmədiyini diqqətlə izləyir. Siyasi və iqtisadi yaşamı tək özü idarə edirdi.

Hammurapinin hüquq kodu çox məşhurdur. İnsanlıq tarixində bilinən ən qədim qanunu qoymaq yalnız ona nəsib olmuşdur. Bu kodake (kod) araşdırıldığında bu ölkədə kralın xalqın atası və qoruyucusu olub, güclü ilahi varlıqlardan (Tanrılardan) aldığını görürük:

- Tanrıların diqqəti və sevgisi olan mən Hammurapi ölkədə ədaləti yaşatmaq, ziyankarları və qatilləri məhv etmək, xalqımın üstündə günəş kimi doğaraq dünyanı aydınlatmaq üçün Tanrı Manrunun vəzifələndirdiyi bir çoban olaraq idarə etdiyim xalqıma heç bir zaman zülm etmədim və tənbəl olmadım. Mənim yaxşılıqsevər kölgəm ölkəmdəki bütün şəhərlərin üzərinə yayıldı. Şumer və Akkad ölkəsi insanlarını da bağrıma basdım. Onları sülh içində idarə etdim. Mənim mövcudluğum onları da qorudu. Güclü olanın zəifi məhv etməməsi üçün, yetimlərə və dullara haqlarını qorumaq üçün ölkədə ən yaxşı ədalət qurararaq, bunları qoruyacaq qanunları bildirmək üçün bu lövhəyə dəyərli sözlərimi yazdım. Adil bir kral olaraq mənim varlığım önündə ilsak edirəm (Hammurapi qanunları – ön söz. Səh -160).

Beləliklə, Kürd Kassit dövləti Babili fəth edib öz ərazisinə qatdığı zaman bu ölkə üzərində sosial – iqtisadi, idarəetmə və mədəni bir vaxtda inkişaf edən xəzinə vardı. Kassilər də Babili almadan öncə böyük bir dövlətin təmsilçiləri idilər. Qaldı ki, Hammurapi monarxiyasının da Kassitlərin atası olan Quti ölkəsindən eyni bir biçimdə miras olaraq bir çox şeylərin dövr almasına, bu da alimlər tərəfindən təsdiq edilməkdədir.

Quti və Hurrilər dövründə atı daşıma və çəkmə vasitəsi kimi ilk dəfə insanlıq Kassitlər zamanında minik heyvanı kimi də istifadə etmişlər.

Bu tapıntıdan həm bir yerdən başqa yerə tez getmək məqsədi üçün, həm də müharibələrdə hərbi vasitə kimi də yararlanırdılar. Digər tərəfdən də Neolitin vaxtından ən önəmli şəkildə rast gəldiyimiz və tarixçilərin təxminlərinə görə, hələ palçıqkən üst-üstə qoyularaq inşa edilən kərpic ilk dəfə Kassit dövlətində içinə saman qarışdırıb gündə qurudulmaqla inşaatda istifadə edilmişdir. Aradan 3500 il keçməsinə baxmayaraq, kərpic Ön Asiyanın inşaatında ən başlıca vasitədir.

Araşdırdı: Tahir Süleyman

NAFTALAN - MİN DƏRDİN DƏRMANI

Naftalan — Azərbaycanın qərb bölgəsində Goranboy rayonunda turistik əhəmiyyətli şəhər. 28 aprel 1967-ci ildən respublika tabeli şəhərdir.

Naftalan barədə hələ XII əsrdə yaşamış dahi Azərbaycan şairi Nizami Gəncəvi özünün yazdığı Xəmsə əsərində yazmışdı. O, indiki Naftalanın yaxınlığında yerləşən Səfi-Kürd adlanan ərazidən neft çıxarıldığını və onun karvanlarla başqa ölkələrə daşındığını bildirirdi. XIII əsrdə yaşamış avropalı səyyah Marko Polo da Azərbaycan ərazisindən keçərkən Naftalan ərazisində müalicəvi yağın quyulardan çıxarılaraq dəvələr vasitəsilə başqa yerlərə daşındığını yazmışdı. 1783-cü ilə kimi burada Naftalan yağı əl ilə qazılmış quyulardan çıxarılırdı. 1890-cı ildə alman mühəndisi və iş adamı E.İ.Yeger Naftalanda sənayə üsulu ilə qazma qurğusu vasitəsilə 250 metr dərinliyə qədər quyu qazaraq orada neft çıxarmağa başladı. Lakin çıxan neftin keyfiyyəti onu heyrətə gətirdi. Buradan çıxan neftin tərkibində heç bir benzin fraksiyalı yox idi və o yanmırdı. İflasa uğramaq ərəfəsində olan alman mühəndis çoxlu adamın dinən iş adamı buradakı adamlardan dərmanların hazırlanması təcrübəsini öyrənərək bunun əsasında Naftalanda dərman mazı istehsal edən fabrik tikir. Onun istehsal etdiyi dərmanlar tezliklə bir çox yerlərdə tanınmağa başlayır. Yeger istehsal etdiyi dərmanların sirrini gizli saxlayır və Naftalan nefti əsasında dərman istehsalını monopoliyaya alırdı. XIX əsrin sonu, XX əsrin əvvəlində dünyanın bir çox iri şəhərlərində, həmçinin Londonda, Hamburqda, Qahirədə, Tokioda Azərbaycanda istehsal olunan, lakin alman məhsulu kimi tanıdılan Naftalan dərmanı geniş şəkildə satılırdı.

Naftalan kurortu rəsmən 1935-ci ildən fəaliyyət göstərir. 1957-ci ilədək kurort mövsümi işləmişdir və 1957-ci ildən il boyu fəaliyyət göstərməyə başlamışdır. Çarpayı sayı ildən ilə artan kurortda 1982-ci ildə Naftalan sanatoriya-kurort birliyi yaradılmışdır. 6 sanatoriya, kurort poliklinikasından ibarət kurort birliyində 3200 çarpayı var idi. Kurort birliyi il ərzində keçmiş sovetlər ittifaqının respublikalarından 50-70 min xəstə qəbul edirdi. Kurortda sümük-əzələ, periferik sinir, periferik damar xəstəlikləri, dəri xəstəlikləri, ginekoloji xəstəliklər müvəffəqiyyətlə müalicə olunurdu. 1992-ci ildən 2005-cı ilədək yalnız "Çinar" sanatoriyası mövsümi olaraq xəstə qəbulu ilə məşqul olurdu. 2005-ci ilin may ayında Naftalan kurortunda ilk özəl sanatoriya – Naftalan – açıldı. Mərkəz 100 nəfərlik yataq korpusundan müalicəxana və yeməkxanadan ibarətdir. Mərkəzə müraciət edənlər ilk növbədə hərtərəfli laborator və instrumental müayinədən keçirlər və xəstəliklərinə müvafiq olaraq naftalan müalicəsi və müasir fizioterapiya müalicə üsulları qəbul edirlər. Mərkəzdə xəstələrin istirahəti, qidalanması və uğurlu müalicəsi üçün lazım olan hər bir şərait mövcuddur.

{Naftalan adının etimologiyası Naftalan adının etimologiyası "süzülən" və ya "axıb gedən" mənasını verən "nafta" sözündəndir. Midiyalılar yağı bu cür adlandırırdılar.

İlk öncə kurortun iqlimi, coğrafi mövqeyi və s barədə danışaq.

Naftalan kurortu Bakıdan 338 kilometr qərbdə yerləşir.Naftalan kurortu Qafqaz sıra dağlarının ətəyində, dəniz səviyyəsindən 220 – 250 metr yüksəklikdə qərar tutmuşdur.Kurortun iqlimi mülayim – tropikdir. Orta illik temperatur müsbət +14 dərəcə Selsidir.Yağıntılar az miqdarda olub, ildə 100 – 250 millimetr təşkil edir.Az küləklidir.Küləklər əsasən musson xarakterli şimal – qərb küləkləridir.Kurort insan əli ilə salınmış, əsasən şam ağaclarından ibarət meşə parkda yerləşmişdir. Bunun nəticəsində kurortun havası təmizdir."Naftalan Sanatoriyası" – nın tərkibində 3050 yerlik sanatoriya kompleksi tikilsə də , bunun 2000 – dən çox yerində məcburi küçkünlər yerləşmişdir

Şəfa mənbəyi kimi Naftalan nefti

Naftalan nefti respublikamızın ən qiymətli təbii sərvətlərindən biridir.Ta qədimdən indiyə kimi saysız-hesabsız xəstə bu neftin şəfaverici keyfiyyətindən bəhrələnmişdir.Müalicəvi xassələrə malik olan Naftalan nefti sümük – oynaq, dəri, qadın xəstəliklərindən və uroloji xəstəliklər, əsəb, genikoloji, uroloji və dəri xəstəliklərinin, eləcə də qara ciyər xəstəliklərinin,oynaqların və dayaq hərəkət aparatına aid olan oynaqdan kənar yumşaq toxumaların müalicəsi üçün müstəsna vasitə kimi bütün dünyada məşhurdur. Elə buna görə respublikamızın şəhər və rayonlarından hər il çoxlu sayda xəstə bura pənah gətirir. Həmçinin Naftalan nefti güclü iltihabeleyhi,ağrıkəsici,allergiyaəleyhi və hormonabənzər. təsirlərə malikdir. Trofik və mubadilə proseslərini stimulə edir,ovogenezi və spermatogenezi surətləndirir. Bu mualicəvi xususiyyətlərinə gorə naftalan nefti ilə 70-dən artıq xəstəliyin muvəffəqiyyətli mualicəsi mumkundur.

Təsadüfi deyildir ki, qədim rəvayətə görə Medeya adlı cadügar qadın qədim yunan eposunun qəhrəmanı arqonaft Yasona qəribə bir məlhəm bağışlamışdır. Bu məlhəm onu oddan və yanğından qoruyur, bədəninə alov təklükəsi olmamaq xassəsi bəxş etmişdir. Hələ qədim zamanlardan Asiyanın müxtəlif güşələrindən, eləcə də uzaq Hindistandan Azərbaycana üz tutan minlərlə adam müxtəlif xəstəliklərdən xilas olmaq üçün buradan Naftalan nefti aparır, öz vətənlərində həmin neftin köməyi ilə müalicə olunurdu.Neft tuluqları yüklənmiş dəvə karvanları buradan Şərq ölkələrinə yollanırdı. Naftalan nefti dünyada yeganə neft olub öz müalicəvi əhəmiyyətinə görə əfsanəvi xarakter daşımaqla fiziki-kimyəvi xassəsinə görə başqa neftlərdən fərqlənir. Bu neft üçün əsas xarakter yüksək xüsusi çəkiyə (d420=0,9395 q) malik olması, tərkibində yüngül fraksiyanın və bərk parafin karbohidrogenlərin olmamasıdır. Tərkibində kifayət miqdarda qətran (14%) olması su ilə möhkəm emulsiya əmələ gətirməsi naftalan neftini başqa neftlərdən fərqləndirir.Müalicəvi xassəsinə görə dünyada yeganə neft olan Naftalan nefti Azərbaycan Respublikasında Gəncə şəhərindən 50 km aralı Murov dağ silsiləsinin ətəyində yerləşir.

Azərbaycan Elmi Tətqiqat Aşqarlar Kimyası İnstitutunun direktoru, mərhum akademik Ə.M.Quliyev, mərhum akademik Yusif Məmməd Əliyevin Naftalan nefti haqqında söylədiyi nəzəriyyəni əsas götürərək bu ecazkar neftin kimyəvi tərkibinin hər tərəfli tədqiq olunmasını qarşısına məqsəd qoymuşdur.

Bioloji tədqiqat və həkimlərin müxtəlif xəstəlikləri müalicə etməklə müəyyənləşdirdilər ki, Naftalan neftindən ayrılan naften karbohidrogen qrupu bu neftin ən aktiv bioloji komponenti olub müalicə üçün tətbiqində ilk müalicəvi təsir edən naften karbohidrogenləridir.Naften karbohidrogen qrupu orqanizmin bütün-fizoloji funksiyasına müsbət təsir etməklə toksiki xassə göstərmir. Gəncə şəhərində "Naftalan Sağlamlıq Mərkəzində" (2006-cı ildən fəaliyyət göstərir) dünya şöhrətli naftalan nefti ilə eləcə də Naftalan neftindən otaq temperaturunda ayrılmış bioaktiv maddə olan müalicəvi naften yağı ilə müxtəlif xəstəliklər o cümlədən:

Sümük əzələ sistemi xəstəlikləri – revmatik, artrit, poliartritlər, osteoartrit, osteoartrozlar, travmatik artritlər, spondiloz, spondiloartroz, osteoxondroz, angiloziriyuşiy spondiloartrit, (bexterev xəstəliyi) spondilit, miozit, tendovaginit, epikondilit, sümük sınaqlarının fəsadlarının müalicəsi, yanıqların fəsadlarında, xroniki osteomielit, oynaqların kontrakturasında və dyupyuitren sindromunda, trofiki yaralarda.

Dəri xəstəlikləri – psoriaz, heyrodermit, dəmirov, ixtioz, keratodermiya, ekzema, seboreya, allergik dermatitlər,

Qadın cinsiyyət orqanlarının xəstəlikləri – xroniki salpingit, oforit (salpingooforit), parametrit, çanaq orqanlarının spaykasında, endometrit, infantilizim, uşaglığın hipoplaziyasında, uşaqlığın düzgün olmayan vəziyyətində, yumurtalıqların funksional pozğunluğunda, menstrual siklin pozulmasında, amenozeya, qadın sonsuzluğu, uşaqlıq boynunun eroziyası.

Kişi cinsiyyət orqanlarının xəstəlikləri – kişi sonsuzluğu, xroniki prostatit, uretritlər, xroniki sistit.

Mədə bağırsaq sistemi xəstəlikləri – xroniki qəbzlik, metiorizm, həzmin pozulması;

Damar xəstəlikləri – aşağı ətraf arterial damarların ateroskIrozu, oblitirasiyaedici endarterit gan dövranı pozğunluğunun I-II dərəcəsi,aşağı ətraf vena damarlarının varikoz genişlənməsi, flebiti, tromboflebiti.

Dayaq – hərəkət aparatının və sümük əzələ sisteminin xəstəlikləri – Revmatik artrit və poliartrit – Podaqra poliartriti – Brusellyoz poliartriti -Posttravmatik poliartrit – Deformasiyaedici osteoartroz – Onurğa sutununun osteoartrozu – Onurğa sutununun spondillyozu -Bexterev xəstəliyi – Miozit və mialgiyalar – Bursit və tendovaginitlər – Miofassitlər

Periferik sinirlərin xəstəlikləri – Nevrit və nevralgiyalar -Radikulit və pleksitlər

Periferik damar xəstəlikləri. – Aşağı ətrafların bliterasiyaedici endarteriti və obliterasiyaedici aterosklerozu – Aşağı ətrafların varikoz damar genişlənməsi - Aşağı ətrafların səthi və dərin venalarının tromboflebiti -Reyno xəstəliyi

Dəri xəstəlikləri – Psoriaz – Ekzema – Neyrodermit – Allergik dermatitlər

Ginekoloji xəstəliklər – Qadın cinsi sferasının iltihabi xəstəlikləri (adneksit, salpinqooforit, parametrit, perimetrit, metrit və s.) – Yumurtalıqların disfunksiyası – Birincili və ikincili sonsuzluq – Çanaq peritonial bitişmələr

Androloji xəstəliklər – Xroniki prostatitlər – Uretrit – Sonsuzluq

O cümlədən: Gəncə Naftalan Sağlamlıq Mərkəzində yuxarıda qeyd olunan xəstəliklərin müalicəsi Naftalan vannaları, işıq müalicəsi, Yod-bromvannaları, masaj və s.proseduraların köməyilə yüksək səviyyədə aparılır.

Ağ naftalanla müalicə — müalicəvi naften yağı ilə tromboflebitin, radikulitin, qızıl yelin, burun – qulaq və boğaz xəstəliklərinin müalicəsi, ağız boşluğunda əmələ gələn səpkilər və qızartıların müalicəsi, dişlərin dibinin iltihablaşmasında müalicə aparılır.Ən maraqlı hadisələrdən biridə Gəncə şəhərində fəaliyyət göstərən naftalan sağlamlıq mərkəzində müalicəvi naften yağı ilə zob və mədəaltı vəzilərin funksiyası pozulduqda ona qarşı effektli müalicələr aparılır.

Bu bioaktiv maddə zədələnmiş sinirin rengenerasiyasını tezləşdirir, sinir liflərinin keçiricilik xassəsini bərpa edir, hərəkət pozulmalarını aradan qaldırır, vegetativ sinir sisteminin (parasimpatik şöbə) ağrı hissiyyatı həddini və oyanma xassəsini yüksəldir, liflərin regenerasiyasına köməklik edir, bakteriostatik xassəyə malikdir. Damarları genişləndirməklə yaranın ətrafında qan dövranını yaxşılaşdırır. Mədə və onikibarmaq bağırsaq yaraları olan xəstələr 18-20 gün ərzində müalicəvi naften yağı qəbul etdikdə yarası tam sağalır.Müalicəvi naften yağı kimi yanıq xəstəliyini çox yüksək səviyyədə müalicə edir;

Geniş naften karbohidrogen qrupunun 420-500, 500-5250 C temperatu-runda qaynayan fraksiyalarında müəyyən edilmiş bioloji aktiv və optiki xassəyə malik olan birləşmələrdən birinin quruluşu.

az.wikipedia.org

423:1.QXD 10.06.2018 14:54 Page 9

“SEHRLİ NAFTALAN” HEYƏTİNİN ŞƏFQƏTİ “NAFTALAN”DAN DA ŞƏFALIDIR!

“Sehrli Naftalan” müalicə istirahət mərkəzinin müdriyyəti, həkim kollektivi, eləcə də bütün əməkdaşları müalicə olunan xəstələrə olduqca nəvazişcəsinə qayğıkeş və isti münasibət göstərirlər ki, bu, xəstələrə “naftalan” neftindən də daha faydalı olur. İlk baxışdan “Sehrli Naftalan” müalicə istirahət mərkəzinin ətrafındakı yaşıllıqlar insanı özünə cəlb edir. Səliqə ilə düzülmüş oturacaqlar, su hovuzu, yataq və müalicə otaqlarının və yeməkxanasının səliqəsi insanı valeh edir. Bir dəfə bura istirahətə gələn və şəfa görən xəstələr çalışırlar ki, hər dəfə “Sehrli Naftalan” müalicə istirahət mərkəzində müalicəyə gəlsinlər.

“SEHRLİ NAFTALAN” MÜALİCƏ İSTİRAHƏT MƏRKƏZİNDƏN GÖRÜNTÜLƏR

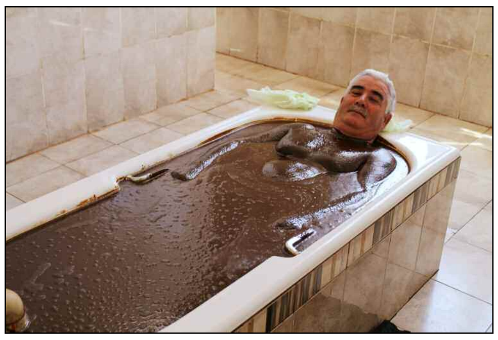

Səhifəni hazırladı: Tahir Süleyman

423:1.QXD 10.06.2018 14:54 Page 10

ABD'li generalden Mesrur Barzani'ye son ziyaret

Kürdistan Güvenlik Konseyi Başkanı Mesrur Barzani, ABD'nin Bağdat Büyükelçiliği Güvenlik Ofisi Sorumlusu'na, Kürdistan'ın seçimlerle ilgili rahatsızlıklarını aktardı.

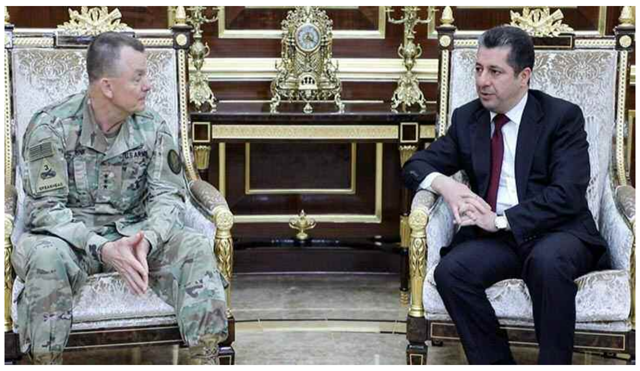

Mesrur Barzani bugün Erbil'de, görev süresinin dolması nedeniyle ziyarette bulunan ABD'nin Bağdat Büyükelçiliği Güvenlik Ofisi Sorumlusu General Bradly Baker ile görüştü.

Görüşmede Irak Parlamentosu'nun seçimle ilgili kararına değinen Mesrur Barzani, Kürdistan'ın, oyların elle sayılmasına ilişkin tavrını belirterek, özel oylamanın iptaline tepkisini dile getirdi. Kürdistan Güvenlik Konseyi Başkanı, bunun Kürdistan'a karşı siyasi bir çaba olduğunu kaydetti.

Irak'ta 12 Mayıs'ta yapılan genel seçimlerin dışında, Peşmerge Güçleri'ne verilen eğitim ve sağlanan askeri destek de ele alındı. Kürdistanlı siyasi taraflar arasında bir koalisyon oluşmasının önemine değinen Mesrur Barzani, bu şekilde halkın haklarının daha iyi savunulabileceğini vurguladı. Peşmerge Bakanlığı'nda reform konusunun da ele alındığı görüşmede Baker, Peşmerge Güçleri'ne desteğin süreceği mesajını verdi. *nerinaazad.org*

Peşmerge oyları neden iptal ettirildi?

Irak Parlamentosu Kürdistan Demokrat Partisi (KDP) Parlamenteri Şahevan Abdullah, Irak Parlamentosu'nun, Değişim Hareketi'nin (Goran) talebi üzerine Kürdistan'da peşmerge ve güvenlik güçlerinin oylarını iptal ettiğini söyledi.

Irak Parlamentosu 6 Haziran'da gerçekleştirdiği oturumda, Irak genelindeki seçim sonuçlarının yüzde 100'ünün elle sayılması ve Kürdistan'daki özel seçimlerin iptal edilmesine karar vermişti.

Şahevan Abdullah, konuyla ilgili sosyal medya hesabı üzerinden yaptığı açıklamada, Goran'ın talebi üzerine Kürdistan'da peşmerge ve güvenlik güçlerinin oylarını iptal edildiğini ileri sürdü.

Goran'ın Peşmerge Güçleri'ni ulusal bir güç olarak görmediğini belirten Şahevan Abdullah, "Asıl üzücü olan sahtekarlık olup olmadığını bilmeden Goran'ın peşmerge oylarının iptalini istemesidir" ifadelerini kullandı.

KDP'li parlamenter, elinde konuya dair belgeler olduğunu da belirtti.

Irak'ta yapılan genel seçimlere şaibe iddiaları damga vurmuştu. Kerkük'teki Türkmenler başta olmak üzere Kürdistan'daki 6 siyasi parti, seçimlerin nihai olmayan sonuçlarına büyük tepki gösterip oylarının çalındığını iddia etmişti.

Kürt siyasi partiler seçimin

tekrarını talep ederken, Türkmenler ise oyların elle sayılmasını istemişti. Eski başbakanlardan Vatanniye Koalisyonu lideri İyad Allavi de seçimlere hile karıştırıldığını iddia ederek tekrarını isteyen tarafta yer almıştı.

Parlamento, daha önce yurtdışındaki tüm seçim sonuçları başta olmak üzere Musul, Anbar, Salahaddin ve Diyala'daki iç göçmen kamplarındaki oyların iptal edilmesi kararı almıştı.

Seçimlerde Mukteda es-Sadr'ın öncülüğündeki Sairun Koalisyonu 54 sandalye elde ederek birinci olmuştu. Sadr'ı, Haşdi Şabi komutanlarından Hadi Amıri liderliğindeki Fetih Koalisyonu 47, Irak Başbakanı Haydar Abadi'nin Zafer Koalisyonu ise 42 sandalye ile takip etmişti.

Ülkede yeni bir hükümet kurulması için hem Bağdat'ta, hem de Erbil'de siyasi partiler arasında görüşme trafiği devam ediyor, ancak henüz hükümetin kurulması için siyasi partiler arasında bir anlaşmaya varılmadı. *Basnews*

Doğu Kürdistan'da çatışma

Doğu Kürdistan'ın (Rojhılat) Şino bölgesinin sınır bölgesinde, silahlı bir grup ile İran Devrim Muhafızları (Pasdaran) arasında çatışma çıktığı bildirildi.

K24'ün yerel kaynaklardan aldığı bilgiye göre, Pasdaran'dan ölü ve yaralılar var. Kürdistan Demokrat Partisi - İran (KDP-İ) yetkilerinden Muhammed Salih Kadiri, Şino'da çatışma çıktığını doğruladı.

Muhammed Salih Kadiri, çatışmada ölü ve yaralı sayısına ilişkin bilgiye sahip olmadıklarını belirtti.

6 Haziran tarihinde Rojhılat'ın Serdeşt kenti kırsalında çıkan çatışmada 2 İran askeri ölmüştü.

Serdeşt'e bağlı Bewran köyü yakınlarındaki Kele Sınır Kapısı yakınlarında İran devlet güçleriyle silahlı bir grup arasında çatışma yaşanmıştı. KDP-İ tarafından yapılan açıklamada, çatışmanın bölgede bulunan Kürt güçleriyle hiçbir ilgisi olmadığı kaydedilmişti. *Nerina Azad*

Haşdi Şabi'den Ezdilere, 'kenti terk edin!' tehdidi

İran güdümlü Şii Haşdi Şabi milislerinin Şengal'in Koço köyünde sivillerin ev ve araçlarına el koyarak bölgedeki Ezdilere, "kenti terk edin!" tehdidinde bulunduğu belirtildi.

Mehmed Salih Bedirxan - İran Devrim Muhafızları Kudüs Gücü Komutanı Kasım Süleymani'nin denetiminde olan radikal Şii Haşdi Şabi milislerinin 8 Haziran gecesinde Şengal'deki sivil halkın malını talan ederek sivilleri göçertmeye zorladığı öğrenildi.

Konuya ilişkin bilgi veren Şengal Peşmerge Birliği Basın Sözcüsü Xelil Şivan, Şengal Peşmerge Birliği ile Haşdi Şabi milisleri arasında çatışma ihtimalinin olduğunu, Haşdi Şabi'nin sivil halkın can ve mallarına saldırdığını söyledi.

Şii milislerin Şengal'in Koço köyünde sivillerin araçlarını elinden aldığını ifade eden Xelîl; "Haşdi Şabi milislerinin sivillere yönelik saldırıları artıyor. Dün gece Koço'da sivillerin araçlarına ve mallarına el konuldu. Siviller göçe zorlandı" dedi.

Şengal Peşmerge Sözcüsü: Saldırılara sessiz kalmayacağız!

Konuşmasının devamında Şengal Peşmerge Birliği'nin Haşdi Şabi'nin saldırılarına karşı sessiz kalmayacağını açıklayan Xelîl, "Milislerin saldırılarına sessiz kalacak değiliz. Milletimiz nasıl IŞİD'i Şengal'den çıkardıysa ve yendiyse Haşdi Şabi milislerini de kentten çıkaracak ve yenecektir. Tüm hazırlıklarımızı yapmışız. Kürdistan Bölgesi yetkilileri ve Kürdistan kamuoyuna çağrımızdır, bize yardım edin" şeklinde konuştu.

Öte yandan KDP.info'ya konuşan Şengal Peşmerge Birliği Komutanı Qasim Şeşo'da Haşdi Şabi güçlerinin geçtiğimiz gün Ezdixan Savunma Birlikleri'nin silahlarını bırakması ve Şengal'den çıkması yönünde tehdit etmesi üzerine bölgede gerilim yaşandığını belirtmişti.

Ne olmuştu?

Irak Şam İslam Devleti (IŞİD) 3-4 Ağustos 2014 yılında Şengal ve köylerine saldırarak büyük bir katliam gerçekleştirmiş 5 bine yakın Ezdi'yi rehin esir almış, 300 bine yakın Ezdi IŞİD'in saldırıları nedeniyle bölgeyi terk ederek mülteci kamplarına sığınmıştı.

Kürdistan Bölgesi Başkanı Mesud Barzani'nin komutasındaki 40 bin Peşmerge 11 Kasım 2015'te Şengal'e operasyon düzenlemiş kent 2 gün içerisinde IŞİD'in elinden alınmış bölge halkı kente geri dönmeye başlamıştı. 25 Eylül Kürdistan Bölgesi Bağımsızlık referandumundan sonra Lahor Cengî, Aras Cengî, Ala Pavel Talabani Talabani'nin yer aldığı Kürdistan Yurtsever Birliği'ne (YNK) mensup klik Haşdi Şabi'nin Kürdistan Bölgesi'nin 140'ıncı madde kapsamında yer alan bölgeleri işgaline destek vermiş,16 Ekim 2017'de Haşdi Şabi ve Irak ordusu, Kürdistan Bölgesi'nin Kerkük, Xûrmatû, Daqûq, Taze, Beşîr, Mexmûr, Rebîa, Şengal, Zûmar ilçelerini işgal etmişti. İnsan hakları örgütleri ve BM'nin raporlarına göre Haşdi Şabi ve Irak ordusunun işgal ettiği bölgede insan hakları ihlalleri yaşanıyor. *Nerina Azad*

Şengal'de sular ısınıyor: Her an çatışma çıkabilir!

Peşmerge yetkilileri Şengal'de Haşdi Şabi ile Peşmerge Güçleri arasında gerilim yaşandığını her ana çatışmaların yaşanabileceği uyarısında bulunuyor. Şengal Dağı Peşmerge Güçleri Komutanı Qasim Şeşo, Haşdi Şabi güç-

lerinin geçtiğimiz gün Ezdixan Savunma Birlikleri'nin silahlarını bırakması ve Şengal'den çıkması yönünde tehdit etmesi üzerine bölgede gerilim yaşandığını söyledi KDP.info'ya yer alan konuşmasında Şii milislerin sözkonusu tehditlerinde ısrarlı olması nedeniyle gerilimin tırmandığını belirten Qasim Şeşo "Eğer bir çatışma yaşanırsa bu Şii milisler yaklaşımından kaynaklanır" dedi. Haşdi Şabi'nin bölgeden çıkmasını birçok kez istediklerini anlatan Şeşo, "Şengal halkı Haşdi Şabi'nin burda kalmasını istemiyor. Ama bizi kimse dinlemedi" şeklinde konuştu. Geçtiğimiz gün ABD askerleri Şengal Dağı ve çevresinde konuşlanırken, Haşdi Şabi milisleri Haydar Şeşo komutasındaki Ezdixan Savunma Birlikleri'nin silah bırakarak bölgeden çekilmesi tehdidinde bulundu. *Nerina Azad*

Piar'dan seçim anketi... HDP yükselişte!

Piar Araştırma şirketi 24 Haziran erken seçimi için son anket sonuçlarını yayınladı. Sonuçlara göre Millet ittifakı Cumhur ittifakı'nın önünde.

Piar'ın anketine göre, bu Pazar günü seçim yapılsa AK Parti yüzde 34.8, MHP yüzde 7.3, CHP yüzde 23.4, İYİ Parti yüzde 17.2, HDP yüzde 14.1, ve Saadet Partisi de yüzde 2.5 oranında görülüyor. Karasız seçmenlerin de dağıtılmış olduğu bu sonuçlara göre, HDP de yüzde 10'luk seçim barajının üstünde yer alıyor.

Ankete göre CHP, İYİ Parti ve Saadet'in oluşturduğu "Millet İttifakı", AK Parti, MHP ve BBP'nin oluşturduğu "Cumhur İttifakı"nı 1 puanla geçtiği gözüküyor.

"Millet İttifakı" 43,1 oranını yakalarken "Cumhur İttifakı"nın oy oranı ise 42.1 olarak görülüyor.

Herhangi bir ittifakta yer almayan HDP'nin oy oranı ise 14.1.

Ankete göre cumhurbaşkanı seçiminde Türkiye Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan yüzde 40'ın altında görünüyor. İlk turda yüzde 50+1'i oyu alamayan Erdoğan'ın ikinci turdaki rakibiyse yüzde 26'ile Muharrem İnce oluyor.

Ankete göre cumhurbaşkanı seçiminde Erdoğan'a yüzde 39.7, Muharrem İnce'ye yüzde 26, Meral Akşener'e yüzde 21.2, Selahattin Demirtaş'a yüzde 11.1, Temel Karamollaoğlu'na yüzde 1.8, Doğu Perinçek'e de yüzde 0.5 oranında destek çıktı. *Nerina Azad*

Serok Barzanî: Di dîroka miletê Kurdistanê de teslîmiyet nîn e

Serokê Kurdistanê Mesûd Barzanî di salvegera komkujiya Zêwe daxuyaniyeke nivîskî belav kir û got, "Di dîroka miletê Kurd de teslîmiyet nîn e."

Serok Barzanî di salvegera bordûmankirina kampa Zêwe ya penaberan ji aliyê rejîma Baas di 9ê Hezîrana 1985an de, daxuyaniyek belav kir.

Di daxuyaniya Serok Barzanî de wiha tê gotin;

"Rejîma Baas 9ê Hezîrana 1985an bi awayekî hovane kampa Zêwe a penaberan bordûman kir û di encamê de hejmareke zêde ya jin, zarok û xelkê bêguneh şehîd bûn. Wê rojekê karesateke mezin bi ser miletê me de hat lê bi berdelên mezin di dîroka berxwedanê de rojeke bi dersan tijî bû. Karesata êwe, ji me û ji bo dostên me hemûyan dersek bû. Qehremaneke weke dayika Amîna ku dilê wê dişewitî bi awayekî serbilind bedena zarokên xwe yên parçebûyî kom dikir û ev ders dida: Dijmin me perçe perçe jî bike em serê xwe naçemînin. Di dîroka miletê Kurdistanê de teslîmiyet nîn e. Ev rêya azadiyê ya miletî mezlûm e. Azadiyê berdela xwe heye, dibe ku m qurbaniyan bidin lê divê em bêhêvînebin û dewam bikin û teslîm nebin. Çiqas hov û wehşî jî bin wan fêm kir ku nikarin îradeya gelê me bişkînin. Ev serkeftina rasteqîn a li hember dijminê bêwîjdan bû. Di salvegera vê karesatê de em bedenên pîroz ên zarokên me û perçebûna wan qet jibîr nakin. Ew şewqa têkoşîna me ne."

Komkujiya Zêwe

Hejmareke zêde ya xelkê sivîl ên Başûrê Kurdistanê ji ber êrişên rejîma Baas xwe spartibûn gundê Zêwe yê girêdayî bajarê Urmiyê yê Rojhilatê Kurdistanê û li kampeke bi heman navî hatibûn bicihkirin.

Lêbelê rejîma Baas 9ê Hezîrana 1985an ku şerê Iraq û Îranê dewam dikir, bi 8 balafirên şer û bombeyên qedexekirî êrişî kampa Zêwe kir.

Di encama bordûman rejîma Baas de 150 kesan canê xwe ji dest da û 373 kes jî birîndar bûn.

Serok Barzanî di dema proseya referandûma serxwebûnê de wiha qala dîtinên xwe yên di derbarê Dayika Amîna de dikir; "Sala 1985an li dijî kampa Zêwe êrişek çêbû. Ez di demek zû de gihiştim wê deverê lê tiştа ku min dît felaketeke mezin bû. Bedenên zarokên bêser, bedenên perçûbûyî û hovitiyeke ku mirov nikare vebêje... Di nav wê hovitiyê de dayikekê bedenên perçebûyî yên 4 zarokên xwe di tilîsekê de kom dikirin. Bombe bi nava mala wan ketibû. Li hember tiştên ku min dîtî ez pir pê êşiyam, ez ketim, lê wê dayikê ez hembêz kirim û got, 'Ez rondikeke te jî nebînim. Du zarokên min ên din jî hene, ez amade me wan jî di oxira Kurdistanê de bidim.' Hevser û du birayên wê dayikê jî berî wê bûyerê şehîd bûbûn. Ev dayîk bûye lehenga jiyana min." **BasNews**

Bi wêne...70 xanî dê bo jinên rizgarbûyên DAIŞê bên ava kirin!

Meha Nîsana borî ya îsal Rêveberiya Ewqaf a êzdiyan li Bexdayê dest bi ava kirina xaniyan bo jinên êzdî yên ji dest DAIŞê rizgarbûne li Duhokê hatiye kirin û naha ew proje sedî 78ê wê temam bûye û berbi dawiyê ve tê û ew xanî dê li ser wan jinan bên dabeş kirin.

Berpirsê beşa Rewşenbîrî û ragehandinê li bingehê Laleşê ya parêzgeha Duhokê Şemo Qasim ji BasNewsê re ragehand, ev projeya taybet bo wan jinane ku ji destê DAIŞê rizgarbûne û proje li qeza Şêxanê ye û nêzîk perestgeha Laleşê ya li gundê Şikeftin de ye tê ava kirin û ji 70 xaniyan pêktê. Her xaniyek ji du ode û odeyek rûniştinê û mitbexê û cîhê pêwîstiyê pêktên. Li gel raxistin û dabîn kirina hemû kelûpelên navmalê yên elektrîk û jeneratorê dê bên radest kirin. Û got: ''Du milyar û 686 milyon dînar di wê

projeyê de hatiye xerc kirin.'' Berpirsê beşa Rewşenbîrî û Ragehandinê li bingeha Laleşê ya parêzgeha Duhokê aşkera kir, naha rêjeya pêkanîna projeyê gehiştiye sedî 78ê û herwaha kar li ser elektrîkê tê kirin. Dê meha bê ew proje bi temamî bi dawî bibe û xanî li ser jinên êzdî yên rizgarûyên ji destê DAIŞê bên dabeş kirin. **BasNews**

Parlamentoya Iraqê bi niyete endamên Komisyona Helbijartinan dadgeh bike

Medyaya Iraqê ragehand ku, eger Parlamentoya Iraqê bikare binpêkirin û sextekariyên helbijartinan bi belge piştrast bike û dubare hejmartina dengan gumanên li ser rast derkevin, ew dê gilî li dijî komisyona helbijartinan û komisyaran tomar bike û wan dadgeh bike.

Piştî ragehandina encamên dawî yên helbijartinên parlamentoya Iraqê û dûpatkirina komisyonê ku, ew encam rastin û sextekarî tê de nîn in, perlementoya dem bi ser cûyî ya Iraqê bi tûndî li dijî komisyonê rawestiya û biryara helweşandina komisyonê da.

Herwiha roja Çarşema borî perlemana Iraqê projeyasaya siyeme ya helbijartinan pesend kir, 9 dadwer li cihê komisyonê destnîşan kir û biryara dubare hejmartina hemû dengên helbijartinên parlamentoya Iraqê da. **BasNews**

Asayîşa PYD dest danî ser mala kurê Fûad Elîko

Serkirdeyê ENKSê û nûnerê wê di Îtîlafa opozîsyona Sûriyê de Fûad Elîko ragehand ku, asayîşa PYDê dest danîn ser mala kurdê wî li bajarê Qamişlo û 2 malbat li şûna wî bicih

kirin. Fûad Elîko ji BasNewsê re da zanîn ku, berî mehekê biryarek ji PYDê derket ku, dest deyînin ser mala kurê min ji wan weye ku, ew mal li ser navê mine, lê piştî kurê min hemû belgeyên xanî bi navê xwe bi rêya parêzerî pêşanî wan da berê wî dane TEV-DEMê daku, kilîta mala xwe ji wan bistîne.

Alîko di berdewamiya axiftina xwe de got jî ku, TEV-DEM kilît neda kurê wî û dest danî ser malê û duh PYDê du malbatên bajarê Efrînê di mala kurê wî de niştecîkirine.

Herwiha bi rêya BasNewsê bang li PYD kir ku, dev ji wan kiryaran berde ji ber ku, ev yeke bajarê Efrînê venagerîne ji xelkê wê re. **BasNews**

Li Şirnexê 18 kes hatin girtin

Li bajarê Şirnexê ya Bakurê Kurdistanê di encama operasyoneke li dijî PKKê de 18 kes hatin girtin. Di derbarê

mijarê de Parêzgeriya Şirnexê daxuyaniyeke belav kir û da zanîn ku hêzên ewlekariyê li gund û taxên Şirnexê li dijî PKKê operasyoneke berfireh kirine û avêtine bi ser 22 malan.

Parêzgeriya Şirnexê aşkere kir, di encamê de 18 kes hatine girtin û lêpirsîna destserkiriyan li Asayîşa Şirnexê berdewam dike. **kurdistan24.net**

Amerîkayê 250 TIR alîkariya leşkerî bo HSDê şand

Li gor agahiyên berdest Amerîkayê di nava heftiyekê de 250 TIR çekên giran, wesayîtên zirhî û wesayîtên din ên bi cureyê pîkap ji bo HSDê şandin. Li gor agahiyên hatine bidestxistin, Amerîkayê di nava heftiya borî de bi qasî 250 TIR çek, wesayîtên zirhî û pêdawîstiyên leşkerî ji Hêzên Sûriya

Demokratîk şandin. Hat ragihandin ku ew TIRên alîkariya leşkerî bi rêya deriyê Sêmalka ê Herêma Kurdistanê re derbasî Rojavayê Kurdistanê bûye û ji wor jî ber bi herêma Dêa-Zorê ve hatiye şandin.

Li gor zanyariyên berdest Amerîka hebûna xwe ya li wê herêmê zêde dike. Wezîrê Parastinê yê Amerîkayê Jim Mattis berî niha diyar kiribû ku divê ew ji bo berjewendiyên rewa yên Tirkiyê riyekî bibînin û gotibû ku lêbelê ew nikarin HSDê jî bidin aliyekî."

Piştî rêkeftina Tirkiye û Amerîkayê ya di derbarê Minbicê de berpirsên tirk îdîa kiribûn ku Amerîka wan çekên dane HSDê dê jê werbigire. **BasNews**

423:1.QXD 10.06.2018 14:54 Page 12

Li Reqayê bombeyek di otombîla HSD de teqiya

Hat ragehandin ku, li bajarê Reqayê bombeyek di nav otubiseke navxweyî ya Hêzên Sûriya Demokratîk(HSD) de teqiya, di encam de kesek hat kuştin û 4 birîndar bûn.

Li gor çavkaniyên navxweyî ji BasNewsê re ragehand ku, li cadeya Intîfaze ya li taxa Panorama li bajarê Reqayê bombeyek di otubisa HSD de teqiya, di encam de kesek hat kuştin û 4 birîndar bûn.

Berî niha 4 çekdarên DAIŞê jî êrîşî xaleke pişkinînê ya HSD li nav bajarê Reqayê kirin û şerûpevçûn derketin, di encam de 3 çekdarên DAIŞê hatin kuştin. ***BasNews***

PDKÎ: Di şerê Şino de herî kêm 9 pasdar hatine kuştin û 18 jî birîndar bûne

Partiya Demokrat ya Kurdistana Îranê (PDKÎ) ragihand, di şerê Şino de herî kêm 9 pasdarên Îranê hatine kuştin û 18 jî birîndar bûne.

Pêr bi şev li devera Siyako ya bajarê Şino yê Rojhilatê Kurdistanê, di navbera pêşmergeyên Rojhilatî û pasdarên Îranê de şer derketibû.

Li ser wî şerî, PDKÎ daxuyaniyek belav kir û ragihand, di wî şerî de herî kêm 9 pasdarên hatine kuştin û 18 pasdar jî bîrndar bûne. Çavkaniyên Sipaha Pasdaran jî dibêjin, di wî şerî de 7 pêşmerge hatine kuştin û birîndar bûne. Li ser vê yekê jî PDKÎ ragihandiye, ew nûçe hemû derew in. Bila her kes piştrast be ku di wî şerî de tiştek bi pêşmergeyan nehatiye. ***BasNews***

Parlamenterek: Girtina avê ji aliyê Îran û Tirkiyê ve nîşana lewaziya hikûmeta Iraqê ye!

Endamê lijneya kiştûkal, sewalkarî ango ajaldarî, av û bendavan li parlamentoya Kurdistanê Ebdulrehman Elî rage-

hand, sedemê girtina avê ji aliyê welatên Îran û Tirkiyê ve ji bo lewaziya hikûmeta Iraqê ye û herêmê ji li xwe digre û armanca wê jî komkirina avê û parastina ewlehiya ava xwe ye. Endamê lijneya kiştûkal, sewalkarî ango ajaldarî, av û bendavan li parlamentoya Kurdistanê Ebdulrehman Elî ji BasNewsê re ragehand: ‘’Girtina avê û çêkirina bendav û guhertina rêya avê tiştek dihate bendewarî kirin bû. Ji ber Tirkiye çend saleke mijûlê bingeh danîna projeyek mezin a bendava GAPê ye, ku ji 22 bendavan pêktê û 14 ji wan bendavan li ser ava Firat û 8 ji wan jî li ser çemê Dîcleyê ne û ev her du çem bi ji Tirkiyê û diherikin bo Sûriyê û Iraqê.’’

Herwaha got: ‘’Îran jî derve guhertina gelek rêyên avê yên ku tên bo herêma Kurdistanê, mijûlî ava kirina 14 bendavên cuda cudaye, ku hin ji wan temam bûne û hin ji wan jî kar li ser berdewam e û bendava Kewilese yek ji wan bendavên ku temam bûne ye û bo tejî kirina wê jî ava çemê Zêyê biçûk hatiye girtin.’’

Ebdulrehman Elî got: ‘’Armanca her du welatan aşkeraye ku komkirina avê ye û parastina ewlehiya ava xwe ye û ji bo wê jî bi milyaran dolar pare xerc kirine. Sedemê serekî yê girtina avê jî bo lewaziya hikûmeta Iraqê û herêma Kurdistanê jî li xwe digre. Bi taybet sala borî 22.06.2017ê yekem car ava Zêyê biçûk hate daxistin. Serokwezîrê Iraqê Heyder Ebadî li Tehranê mêvan bû.’’ ***BasNews***

Ne jimartina dengên taybet li Kurdistanê yek ji mijarên rûniştina parlamentoyê ye!

Endama parlamentoya Kurdistanê ragehand, heta naha zelal nebûye ka dê civîna vê heftiyê ya parlamentoya Kurdistanê li ser çi pirsekê bicive.

Biryardera lijneya karûbarên parlamentoya Kurdistanê Medîne Eyûb ji BasNewsê re ragehand: ‘’Vê heftiyê dê parlamento bicive, lê heta naha nayê zanîn ka civîn dê li ser çi mijarê pêkbê.’’

Herwaha diyar kir, ji ber proje yasaya çaksaziyê li ber destê parlamenteran de ye, ji ber wê dibe ku civîna taybet li ser wê projeyê be.

Biryardera lijneya karûbarên parlamentoya Kurdistanê got: ‘’Rewşeke asayiye û dibe rûniştina parlamentoya Kurdistanê derbarê proje yasaya çaksaziyê, taybet di derbarê pirseke din de jî be.’’

Medîne Eyûp got, heta naha hîn desteya serokatiya parlamentoya Kurdistanê hemû endamên parlamentoyê ne vexwendine bo di civîna parlamentoyê de amade bin. Pirsa ne hejmartina dengên taybet li herêma Kurdistanê ji aliyê encûmena nûnerên Iraqê, proje yasaya çaksaziyê û daxistina ava zêyê biçûk mijarên li parlamentoya Kurdistanê rûniştin li ser pêkbên in. ***BasNews***

PDK: Biryara Parlementoya Iraqê destpêkeke metirsîdar e

Partiya Demokrat a Kurdistanê (PDK) hişyariyê ji wan hewlan dide, ku ji ber sernekeftina wan di hilbijartinan de, bêyî berçavgirtina destûr û yasayan û bi biryarên înfîalî hemû proseyan ber bi arasteyeke metirsîdar ve birine.

Piştî civîna Polîtburoya PDKê, di daxuyaniyekê de amaje bi wê kir, serokatiya parlemantoya Iraqê bi piştevaniya hin alî û siwarbûyên şepola nerazîbûnan hejmarek biryar û yasayên nedestûrî derxistine, ku hemû proseya siyasî ya Iraqê rastî nakokî û aloziyan dikin.

PDK diyar kir, li cihê padeştkirin û qerebokirina Pêşmerge, parlemantoyê biryara redkirina dengên wan derxistiye, ev yasa û biryar gaveke nedestûrî ye û nayê qebûlkirin.

PDK di daxuyaniya xwe de dibêje jî, divê li gorî destûr û yasayê serderiyê ligel dengên koçberên Kurd ên Êzidî û dengdana derve bê kirin, ne li gorî berjewendiyên hin kes û aliyên siyasî.

Di beşeke din de PDK dibêje, ev cure biryar û yasa û gefên parlemanî bi nedestûrî û nayasayî binav kir û dibîne ku ew biryar li dijî xwastek û vîna xelkê Iraqê bi giştî û gelê Kurdistanê bi taybetî ye û destpêkeke metirsîdar ber bi zêdebûna alozî û nearamiyê diçe binav dike.

Di dawiyê de PDK di daxuyaniya xwe de hişyariyê dide, ji ber wê yekê jî heger ev gava ku hatiye avêtin serî bigire û dûvçûn tê de neyê kirin û bi destûrî nebe, ew wek PDKê û gelek aliyên din ku xema aramî û çareseriya aloziyan dixwin, dê helwesta wan hebe. ***kurdistan24.net***

Babaderwêşên Sêx Seîd Efendî û Qewlên Wan

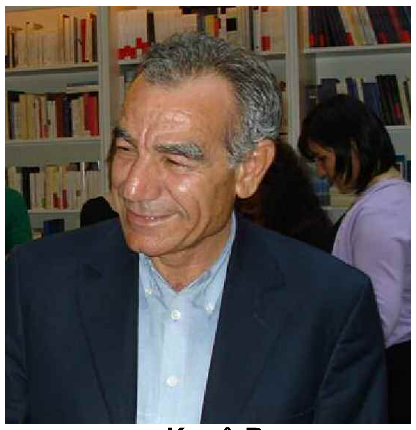

Konê Reş

Di destpêka salên 1960'î de, çûn û hatina di navbera Serxet û Binxetê de ne wiha zor bû.. Babaderwêş bi girsbûn ji Serxetê dihatin gundê me Doda, li xelîla û defê (erbanê) dixistin û pê re qewil û qesîde digotin. Her babaderwêşek bi rih û şaşik bû, xiştek serî tûj di destê wî de bû, tûrek bi bejna wî ve berdayî bû.. Li nav gund digeriyan, qewil û qesîdeyên xwe yên bi kul û xem digotin.. Gundiyan jî, xêr bi wan dikirin, tiştê ji wan dihat didan wan wek; savar, ard, nîsk, nan.. Hingî pere kêm bûn.. Me zarokên gund jî, dida pey wan, li wan temaşe û guhdarî dikir û di encam de hina ji me qewil û qesîdeyên wan ezber dikirin.. Ji qewlên wan, yên ku min ezber kiriye, ev çend malik hîn dibîra min de ne:

(Seg Axa.. Segvan Axa.. Ker Axa.. Qantir Axa.. Ar tûtik, berwar tûtik, Şêx Geylanî devrûtik, mela Birahîmê rih şûtik.. Hilifî milifî, çeqçûlifî.. Wargeşî ew xweşî hilweşî..).

Hingî zilamên gund yên li ber dîwaran rûdiniştî, wan jî li wan temaşe û guhdarî dikir û ji hev re digotin: "Ev Babaderwêş davêjin ser têkçûna serhildana Şêx Seîd Efendî li Diyarbekirê û xiyaneta ku axayên Kurdan û Şêxên rêçika Qadirî, bi Şêx Seîd û hevalên wî re kirine, dibêjin.. Newêrin eşkere wê xiyanetê bêjin, vêca bi vî rengekê nepen tînin ziman û dibêjin.."

Xelkên gundên min Doda di rêka Şêx Behyedînê Zîlanî re, baş agahdarî serhildana Şêx Seîd bûn. Şêx Behyedîn birayê Şêx Xalidê Zîlanî bû, ji Tirkiyê revya bû, li gundê Doda camiyek ava kiribû.. Xuyaye piştî bidarvekirina Şêx Seîd û her 47 hevalên wî ji Şêx, Mela, rewşenbîr û zanayên kurdan yên ku di sala 1925an de pê re hatin bidarvekirin, cihê protesokirina wan Babadewêş û Sofiyên Şêx Seîd bû.. Vêca ew Babaderwêş ji êşa nava xwe re li gundan digeriyan, dikirin hawar û wek van qewil û qesîdeyên bi wate ji kurdan re digotin.. Newêrîbûn gotinên xwe bi zelalî û eşkere bêjin..

Ferhengok:

Seg Axa: Kûçik Axa

Segvan Axa: Axayê seydvanî

Ar tûtik: Agirê vemirî

Berwar tûtik: Agirê ware vemirî

Şêx Geylanî: Mebest jê şêxên rêçika Qadrî ne. Ewên ku simbêlên xwe kur dikin û di wî heyamî de berberiya rêçika Neqişbendî dikirin, anku antî Neqişbendî bûn..

Qamişlo 20/5/2018

Polîtburoya siyasî ya PDK: Em biryara Parlamentoya Iraqê qebûl nakin

Îro, êvarî polîtburoya siyasî ya Partiya Demokrata Kurdistanê (PDK) derbarê biryar û yasayên Parlamentoya Iraqê ya dema biser çûyî ragehan ku, ew biryar û yasa nedestûrî û neyasayîne û nayê qebûl kirin dûpat kir eger ev pêngav were standin PDKê dê helwesta xwe hebe.

Polîtbûroya siyasî ya PDKê di civîna xwe ya dawî de daxuyaniyek belav kir tê de wiha hat gotin:

Îro Iraq ber bi rewşeke naxwastî ve derbas dibe taybet jî piştî derketina encamên proseya helbejiartinan piştî ku, beşek ji beşdarên proseya siyasî, ku di hilbijartinan de serkeftî nebûne û encam di berjewendiya wan de nebûye bêyî berçavgirtina destûr û yasayan biryar û helwesteke wiha wergirtine û diyar kir, ku ev yek hemû pêvajoyan ber bi aliyeke metirsîdar ve dibe.

Tevî ku em weke PDK ti nûnerê me di Komîsyona Bilind a Hilbijartinan de nînin , lê ji ber hestkirina bi berpirsiyariyê, piştî bidawîbûna proseya hilbijartinan û ragihandina encaman, me nîgeraniya xwe ragihand. Ji bo ji holê rakirina guman û nîgeraniyên hemû aliyan û parastina seqamgîriyê me baş zanî, ku di wan cîh û wêstgehên ku gilî li ser wan heye, li gorî yasayan lêkolîn were kirin, li gorî pêwîstiyan deng bi dest werin hejmartin û eger pêwîst jî be li hemû Iraq û Kurdistanê deng bi dest werin hejmartin, niha jî nêrîna me bi vî awayî ye.

Serokatiya Parlamentoya Iraqê bi piştgiriya hindek aliyan hinek siwarbûyên şepola neraziyê û nerazîbûna çend kes û aliyek biryarên neyasayî derxistine, ku ev yek jî proseya siyasî ya Iraqê aloz dike.

Xelkê Kurdistanê bi hemû pêkhateyên neteweyî û olî ve xwedî mafê destûrî ne ku beşdarî dengdanê bibin û bi awayeke azad nûnerên xwe destnîşan bikin, lewma nabe ev maf were desteserkirin. Hêzên pêşmerge û hêzên asayîşê ew hêzên qehreman in, ku bi lehengiyeke mezin û canfidayî berevnaiya xelkê Kurdistanê, Iraqê û cîhanê jî kirin û di vê oxirê de gelek qurbanî dan. Ji dêvla ku werin xelatkirin û rêz ji wan re were girtin, Parlamentoya Iraqê biryara betalkirina dengên wan derxistiye! Ev biryar û yasa pêngaveke nedestûrî û neyasayî ye û nayê qebûl kirin. Em piştrast in, ku gelê Kurdistanê û aliyên dilsoz ên Iraq û Kurdistanê vê biryar û yasayê qebûl nakin.

Nehejmartina dendên taybet ên koçberên Kurdên Êzidî û herwiha dengderên bimerc ên derveyî welat jî kir û da xuyakirin, ku divê hejmartina wan li gorî yasayen be ne ku li gorî berjewendiyên hinek kes an jî aliyan. PDKê di dawiya got Ku, ew vê biryarê dijî daxwaz û îradeya gelê Iraqê bi giştî û bi taybetî jî ya gelê Kurdistanê” binav kir û ev yek wek, “destpêkeke metirsîdar û zêdeti alozî û neseqamgirî pênase kir, herwiha daxwaz kir, ku ev biryar careke din li ber çavan re were derbaskirin, li gorî destûr û berjewendiyên giştî were hilweşandin, em weke PDK û gelek aliyên din, ku di xema aramî û çareseriya aloziyan de ne, dê helwestê me hebe. Lewma ji vi em bang li hemû aliyên peywendîdar ên navxwe yên Iraqê û derve dikin, ku demek ji ya din zûtir ji bo çareserî, aramî û seqamgîriyê hewlên xwe bidin. **BasNews**

Putin: Pêwendiyên me yên baş li gel Kurdistanê hene

Vladimir Putin serokê Rusyayê salê carekî bi zindî di televizyona de, ji bo gelê Rusyayê diaxive, di vê axvtina xwe de behsa siyaseta navxwe û derve dike, behsa proje û rewşa darayî dike. Putin isal di axvtina xwe de behsa Kurdistanê jî kir. Putin di derbarê Kurdistana Başûr de got: Pêwendiyên me yên baş û dîrokî li gel kurda hene. Em dizanin di Iraqê de çi çêdibe. Em xebata kurda ya ji bo mafên wan yên rewa dikin tê digihin û çalakiyên wan teqdîr dikin. Em dibînin ku ev biryarên kurda di encama referandumê de hatine dayîn. Her weha em niha dibînin ku berpirsên Kurdistanê çewe bi awayek hestiyarî pirsgirêkan çareser dikin. Kurd vê yekê di çerçova yekitiya Iraqê de dikin.

Di berdewamiya axavtina xwe de serokê Rusyayê got: Peywendiyên me li gel rêveberên Bexdayê jî hene. Em di palana xwe de, Iraq û di

navde jî Kurdistanê, heyinek rewa û berhemdar dibînin. Em naxwazin destwerdanê di pirsgirêkên navxweyî yên Iraqê de bikin. Berevajî wê, em dixwazin planên me him li gel Iraq û di nav wê de jî li gel Kurdistana Iraqê berdewam bin, ku bi rastî ev proje projeyên gelek baş û berhemdar in. Gelek soz ji me re dane, em hêvîdar in ew soz werin cigbicihkirin. **rojevakurd.com**

DAIŞê bajarokek dagir kir!

Hat ragihandin ku rêxistina DAIŞê di encama êrişeke berfireh ku bi 10 xwekujan pêk anî, bajarokê Albu Kamal careke din konrol kiriye. Li gor agahiyên hatine bidestxistin çekdarên DAIŞê êrişeke berfireh ku hejmareke zêde ya xwekujan jî tê de bûn, li dijî bajarokê Albu Kamal pêk anî ku ew bajar dikeve rojhilatê Sûriyê û di bin kontrola artêşa rejîma Sûriyê bû.

The Daily Star ku nûçeya xwe dispêre AFPê DAIŞê duh danê êvarî bi 10 xwekujan êrişî wî bajarokî kiriye û ew bajarok dagir kir. Rewangeha Mafên Mirovan a Sûriyê (SOHR) ragihand ku di wan êriş û şer û pevçûnan de herî kêm 25 kes hatine kuştin û hejmarek jî birîndar bûn. **BasNews**

Nêçîrvan Barzanî û şanda Amerîkî behsa hilbijartinên Iraqê kirin

Serokwezîrê Herêma Kurdistanê Nêçîrvan Barzanî pêşwazî li balyozê Amerîka li Iraqê û konsulê wî welatî li Kurdistanê kir.

Duh êvarê Serokwezîr Nêçîrvan Barzanî li ofîsa xwe pêşwazî li şandeke Amerîkî kir ku ji balyozê Amerîka li Iraqê Douglas Silliman û konsulê Amerîka li Kurdistanê Kin Gross kir. Li gorî malpera fermî ya hikûmetê, di wê hevdîtinê de behsa rewşa Iraq û Kurdistanê bi taybet behsa hilbijartinan hat kirin û hat gotin ku nabe ew aloziyên ku li ser encamên hilbijartinan derkeketine, bibin asteng pêşiya pêkanîna hikûmeta nû ya Iraqê.

Serokwezîr Nêçîrvan Barzanî jî ragihand ku ew hewl didin hemû bi hev re tevlî hikûmeta nû ya Iraqê bibin û wisa bikin ku aramiya siyasî û aborî li Iraqê pêk were. **BasNews**

Serokatiya parlamentoya Kurdistanê: Em qebûl nakin dengên Pêşmerge bên betalkirin

Serokatiya parlamentoya Kurdistanê nerazîbûna xwe li hember betalkirina dengên hêzên Pêşmerge û polîsên Herêma Kurdistanê ji aliyê parlamentoya Iraqê ve nîşan da û bang li dadgeha federal ya Iraqê kir pêşiya vê yekê bigire.

Roja 6 vê mehê parlamentoya Iraqê biryar da dengên hilbijartinên 12 Gulana îsal yên parlamentoya Iraqê bi dest bên hejmartin û dengên hêzên Pêşmerge û polîsên Herêma Kurdistanê jî bên betalkirin ji ber ku qaşo “tê de sextekarî hatiye kirin!”

Serokatiya parlamentoya Kurdistanê li ser vê mijarê daxuyaniyek da û nerazîbûna xwe li hember betalkirina dengên Pêşmerge û polîsên Kurdistanê nîşan da ûragihand, betalkirina wan dengan arîşeyan aloztir û kûrtir dike.

Di daxuyaniya serokatiya parlamentoya Kurdistanê de hatiye gotin, parlamentoya Iraqê biryar daye tenê dengên Pêşmerge û polîsên Kurdistanê bên betalkirin, ev jî nîşan dide ku hinek aliyên Iraqî û Kurdistanê bi vê yekê dixwazin armancên xwe yên siyasî û hizbî bi dest bînin.

Serokatiya parlamentoya Kurdistanê her wiha daye xuyakirin ku betalkirina dengên Pêşmerge û polîsên Kurdistanê binpêkirina mafên hiqûqî yên hêzên navxwe yên Kurdistanê ye û ti carê jî nayê qebûlkirin.

Serokatiya parlamentoya Kurdistanê bang li dadgeha federal ya Iraqê kiriye, pêşiya karên ne qanûnî yên parlamentoya Iraqê bigire û di mijara hilbijartinan de helwesta xwe nîşan bide ji ber ku parlamentoya Iraqê ev demek e biryaran li dijî mafên Destûrî yên gelê Kurdistanê dide. **BasNews**

Tirkiyê avakirina dîwarekî li ser Sûriyê bi dawî kir

Dezgeha Iskan a Tirkiyê karê avakirina dîwarekî ewleh li ser sîroê Sûriyê bi dirêjahiya 911 kîlometir bi dawî kir. Ajansa AAyê ya ser bi hikûmeta Tirkiyê li ser zarê rêveberê wê dezgehê Argon Toran ragehand ku, îro, avakirina beşê dawî ji dîwarê li ser sînorê Sûriyê bi dirêjahiya 564 K.m bi dawî bû. Da zanîn ku, dirêjahiya dîwar a giştî 711 K.m lê hin ji sînor bê dîwar dimîne û hineke din jî ava çemê Asî sînoreke sirûştiye di navbera her du welatan de.

Tirkiyê derbarê avakirina dîwar radgehîne ku, armanca avakirina dîwar parastina ewlehiya sînore ji kiryarên qaçaxçî û koçberiya neyasaye. **BasNews**

Премьер-министр Курдистана намерен реформировать государственные ведомства

Региональное правительство Курдистана (КРГ) серьезно настроено на реформацию рабочего про-

цесса государственных учреждений, заявил премьер-министр Нечирван Барзани на конференции, прошедшей в столице Курдистана, Эрбиле, в среду, 6 июня. Реформа будет заключаться во внедрению электронной системы, призванной покончить с рутиной и бюрократией.

По словам Барзани, новая электронная система уже успешно используется в провинции Дохук, что может служить хорошим примером для остальной части региона.

"Мы предоставим общественности товары и услуги с более высоким качеством и более низкими ценами", - заключил Барзани. ***kurdistan.ru***

Иракский премьер обвиняет Турцию

Цель турецкого правительства в строительстве плотины на реке Тигр – получить голова фермеров этого района на предстоящей выборной кампании, заявил на своей еженедельной пресс-конференции иракский премьер-министр Хейдар аль-Абади.

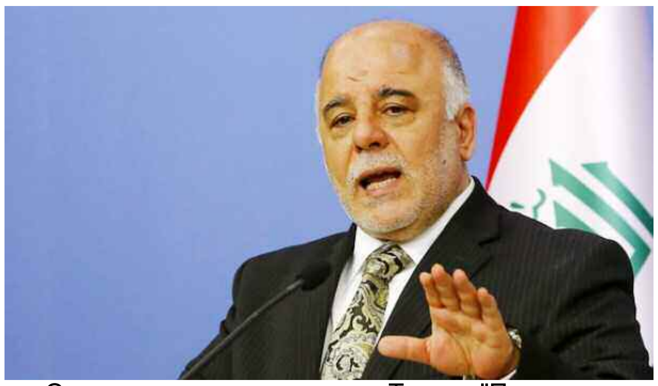

Он имел в виду правящую в Турции "Партию справедливости и развития" (ПСР), возглавляемую президентом Турции Реджепом Тайипом Эрдоганом. Недавно сооруженная плотина вызвала сокращение водоснабжения в Ираке, что вызвало протесты Багдада. В ответ Эрдоган заявил, что его страна еще в 2008 году согласовала эту стройку с Ираком, чтобы воды Тигра "не пропадали даром". "Иракские официальные лица не слушали нас. Что мы можем сделать?", - сказал президент. Досрочные президентские выборы пройдут в Турции 24 июня. ***kurdistan.ru***

Взрыв мины в Иранском Курдистане: 1 погибший и 4 раненых

По меньшей мере пять членов курдской семьи были убиты и ранены в городе Керманшах Иранского Курдистана из-за взрыва мины, оставшейся со времен ирано-иракской войны.

Согласно сообщениям СМИ, инцидент произошел в понедельник вечером в деревне, расположенной в округе Бабаджани. Погиб один человек и ранены четверо, одна из раненых женщин находится в критическом состоянии.

Десятки гражданских лиц ежегодно теряют свои жизни или получают серьезные ранения в Иране и Ираке из-за мин и неразорвавшихся снарядов, оставшихся в пограничных районах курдских территорий со времени восьмилетней войны между двумя странами в 1980-х годах. ***kurdistan.ru***

Барзани обсудил роль СМИ с главой IJS

Лидер Иракского Курдистана Масуд Барзани принял в среду президента Федерации журналистов Ирака (IJS), чтобы обсудить текущие политические события в регионе и ситуацию в СМИ.

Стороны согласились в вопросе важной роли средств массовой информации в оказании помощи конфликтующим сторонам для разрешения споров мирными средствами и для достижения взаимопонимания.

Они также подчеркнули роль СМИ в содействии мирному сосуществованию в многонациональной и многокультурной стране, такой как Ирак.

Курдский лидер призвал средства массовой информации не представлять политические споры между Эрбилем и Багдадом как спор между народами Курдистана и Ирака. ***kurdistan.ru***

Бывший глава МИД Ирака: решение парламента может привести к серьезной нестабильности в стране

Срок полномочий иракского парламента истек, и поэтому он не может менять или утверждать

новые законы, и не имеет полномочий смещать членов Высшей Независимой Избирательной комиссии и заменять их судьями, сказал бывший глава МИД Ирака Хошияр Зибари.

Зибари, который также является ведущим членом "Демократической партии Курдистана" (ДПК), считает, что иракский совет представителей "нарушил правила и это может привести к опасным последствиям" в стране.

Как уже сообщалось, в среду парламент распорядился вручную пересчитать все голоса, отданные на парламентских выборах 12 мая.

По мнению курдского чиновника, действия парламента неконституционны.

"Мы опасаемся, что эти вопиющие нарушения будут иметь серьезные последствия для безопасности, стабильности и гражданского мира в стране, и для всего демократического процесса", - заявил Зибари. ***kurdistan.ru***

Военный совет Манбиджа против присутствия турецких войск

Спустя два дня после достижения соглашения между Анкарой и Вашингтоном по городу Манбидж в Сирийском Курдистане местный военный совет отклонил возможность любого военного присутствия Турции в этом районе.

Пресс-секретарь Шарфан Дервиш заявил агентству "Рейтер" в среду, 6 июня, что Совет еще не проинформирован о сути соглашения между Анкарой и США, но военный совет Манбиджа "не примет" присутствие Турции.

"Мы ждем визитов коалиции на высоком уровне, чтобы нам сообщили о деталях, а также о консультациях и обсуждениях", - добавил Дервиш. В Совет входят "Сирийские Демократические силы" (СДС) и сирийские курдские "Отряды народной само-

обороны" (YPG), которых Анкара считает "террористической организацией". Турция пытается вытеснить YPG из районов, граничащих с ее территорией.

Сирийский Манбидж является одной из стратегических позиций. Курдские бойцы уже объявили, что покинут город в рамках соглашения с возглавляемой США коалицией. Военный совет Манбижа сообщил, что вывод войск начнется в ближайшие дни. ***kurdistan.ru***

"Хашд аш-Шааби" требуют разоружения езидов

Про-иранские шиитские ополченцы "Хашд аш-Шааби" пред-

упредили езидов о том, что их вооруженные силы, созданные для защиты от атак "Исламского государства" (ИГ), должны сложить оружие и покинуть Синджар. Об этом сообщил командир курдских сил пешмерга Касым Шешу, назвав эти угрозы неприемлемыми.

"Мы попросили их не слагать оружие... Не было вывода войск езидов, поскольку они находятся на оборонительных позициях для непредвиденных ситуаций", - отметил Шешу, добавив, что подчиненные ему силы пешмерга также находятся в режиме боевой готовности. Командир подверг критике "Хашд аш-Шааби" за многочисленные нарушения в отношении гражданских лиц в езидском районе и создание угрозы конфронтации. С октября прошлого года "Хашд аш-Шааби" контролируют большую часть езидского района Синджар на севере Ирака. ***kurdistan.ru***

423:1.QXD 10.06.2018 14:54 Page 15

Барзани уверен, что партнерство, консенсус и баланс помогут разрешить проблемы Эрбиля и Багдада

Лидер Иракского Курдистана Масуд Барзани заявил во вторник, что после парламентских выборов, прошедших в Ираке 12 мая, появилась новая возможность для решения вопросов Эрбиля и Багдада, если стороны сосредоточат внимание на "партнерстве, консенсусе и равновесии". "После выборов в Иракский совет представителей 12 мая 2018 года были сделаны ряд замечаний по выборам и последующим результатам, и появилась новая возможность, с помощью которой эти вопросы могут быть решены", - написал Барзани в своем аккаунте в Twitter. "Поэтому очень важно, чтобы основное внимание уделялось принципам партнерства, консенсуса и баланса, а не как на предыдущих этапах, когда одна сторона определяла судьбу целой страны".

Барзани отметил, что эти три принципа будут хорошей возможностью для прекращения споров между федеральными и региональными правительствами, и для решения других политических проблем в стране. "В соответствии с этими тремя принципами мы серьезно пытаемся достичь общей цели, и мы искренне надеемся, что соблюдение этих принципов решит проблемы", - заключил высший курдский чиновник. ***kurdistan.ru***

Путин: Мы видим решения, которые состоялись на референдуме в Иракском Курдистане

Хошави Мухаммед, корреспондент телеканала "Kurdistan24" задал вопрос президенту Российской Федерации Владимиру Путину после "Прямой линии", прошедшей 7 июня. Популярный курдский корреспондент задал следующий вопрос: "Как известно, 25 мая было подписано соглашение между "Роснефтью" и Иракским Курдистаном о развитии нефте-газовых проектов. Помимо этого, 9 мая премьер-министр Иракского Курдистана был с визитом в Кремле. Какими вы видите дальнейшие отношения между Иракским Курдистаном и Россией? В каких направлениях и проектах вы видите развитие отношений между Россией и Иракским Курдистаном? Спасибо". Ответ президента РФ был следующим:

"У нас с курдским народом в широком смысле этого слова исторически всегда были очень добрые отношения. Мы отдаем должное таланту курдского народа, его стремлению к реализации своих естественных прав. Мы понимаем и видим, что происхо-

дит в Ираке. Мы видим решения, которые состоялись на референдуме, мы видим как эти решения потом очень аккуратным образом реализуются Иракским Курдистаном. Делают это, мы это видим, в рамках единого иракского государства. Мы поддерживаем отношения с властями в Багдаде, и все наши планы в Ираке, в том числе в той части, которая называется Иракский Курдистан, мы считаем легальными, перспективными, и они не направлены на то, чтобы нам как-то влезать в конфликты, либо стимулировать любые конфликты в Ираке. Наоборот, все наши проекты направлены на то, чтобы с Ираком в целом развивать сотрудничество, в том числе и с Иракским Курдистаном. Это проекты перспективные, очень интересные и многообещающие. Надеюсь, что все они будут реализованы". ***kurdistan.ru***

В МИД Ирана заявили о неуважении к иранской нации со стороны США

Официальный представитель МИД Ирана Бахрам Касеми

заявил, что США пытаются говорить на "языке угроз" с иранскими властями и отказываются вести уважительный диалог.

"Пока США не начнут говорить с уважением с великой древней и цивилизованной иранской нацией... а не на языке угроз и санкций, каких-либо перспектив для диалога с США в какой бы то ни было сфере представить нельзя", — указал он.

Касеми отметил, что иранцы на протяжении всей своей истории показывали, что они не приемлют издевательств и угроз.

"Правительство США представляет собой "экономического террориста", который угрожает другим государствам и нациям, а также независимым компаниям с помощью своего санкционного инструментария", — добавил он.

8 мая американский лидер Дональд Трамп объявил о выходе США из Совместного всеобъемлющего плана действий по иранской ядерной программе, добавив, что он намерен ввести санкции против Ирана. Ведущий научный сотрудник Центра германских исследований Института Европы РАН Александр Камкин в беседе с НСН оценил заявление канцлера Германии Ангелы Меркель о том, что некоторые европейские компании, вероятно, будут вынуждены завершить свою деятельность в Иране из-за санкций США. ***kurdistan.ru***

Масуд Барзани направил благодарность всем, кто остался верен делу независимости Курдистана

Масуд Барзани направил благодарность всем, кто остался верен делу независимости Курдистана

Выдающийся курдский лидер Масуд Барзани 7 июня выразил благодарность всем тем, кто "не пожалел" о решении провести референдум о независимости Иракского Курдистана.

Сообщение было отправлено на официальной странице Барзани в соцсети в первую годовщину принятия решения о проведении референдума о независимости.

"Сегодняшний день - это исторический день, это день, когда была объявлена дата референдума по независимости Курдистана", - говорится в сообщении. "Моя сердечная благодарность тем, кто не пожалел об этом решении". ***kurdistan.ru***

Ирак наращивает присутствие своих сил в езидском Синджаре

В езидском районе Синджар на севере Ирака были развернуты дополнительные иракские войска.Об этом в среду, 6 июня, сообщил командир курдских сил пешмерга Касым Шешу.

По его данным, иракские войска и поддерживаемые Ираном шиитские ополченцы "Хашд аш-Шааби" роют траншеи вокруг города и размещают военные базы внутри и за пределами Синджара.

В октябре прошлого года армия Ирака и "Хашд аш-Шааби" вошли на спорные курдские территории, включая Синджар, вытеснив от туда курдские силы пешмерга, в ответ на референдум о независимости Курдистана. ***kurdistan.ru***

Суд выдал ордер на арест Наджмалдина Карима

Суд выдал ордер на арест Наджмалдина Карима

Суд в спорной иракской провинции Киркук выдал ордер на арест уволенного губернатора провинции Наджмалдина Карима.

Согласно официальному ордеру от 23 мая этого года, суд распорядился арестовать Карима, который является видным курдским политиком. Приказ включает конфискацию всей собственности бывшего губернатора, которого обвиняют в поддержке референдума о независимости Иракского Курдистана, проведенного в прошлом году. ***kurdistan.ru***

ЕС и НАТО увеличат свое присутствие в Ираке

Североатлантический альянс и Европейский союз приняли решение увеличить свое присутствие в Ираке. Об этом заявил в пятницу генсек НАТО Йенс Столтенберг по итогам рабочей сессии министров обороны альянса, посвященной сотрудничеству с ЕС. "НАТО и ЕС приняли решение увеличить свое присутствие в Ираке. Миссия ЕС сосредоточится на вопросах обеспечения гражданской безопасности (подготовка кадров для полиции и спецслужб - прим. ТАСС). НАТО будет заниматься подготовкой инструкторов для армии", - сказал он. ***kurdistan.ru***

ДИПЛОМАТ

KÜRD DÎPLOMAT

№ 18 (423) 11 - 17 июнь 2018-год ОБЩЕСТВЕННО-ПОЛИТИЧЕСКАЯ ГАЗЕТА

Масуд Барзани и Наджмалдин Карим встретились в Эрбиле

Известный курдский лидер и бывший президент Иракского Курдистана Масуд Барзани в четверг принял губернатора Киркука Наджмалдина Карима, незаконно смещенного Багдадом.

Стороны обменялась мнениями о последних политических событиях в регионе и о результатах недавних парламентских выборов в Ираке.

Они также обсудили ухудшение ситуации в области безопасности на спорных курдских территориях, которые сейчас находятся под контролем иракских сил и поддерживаемых Ираном боевиков "Хашд аш-Шааби".

Барзани и Карим также говорили о недавно выданном судом Киркука по просьбе Багдада ордере на арест Карима по обвинению в поддержке референдума о независимости Курдистана. **kurdistan.ru**

У ДПК нет возражений против ручного пересчета избирательных бюллетеней в Ираке

Представитель правящей в Иракском Курдистане "Демократической партии Курдистана" (ДПК) вновь заявили, что у партии нет возражений против ручного пересчета бюллетеней недавних парламентских выборов в Ираке, в ходе которых ДПК получила большинство в Курдистане.

Из-за многочисленных жалоб на работу электронной системы подсчета голосов, и на нарушения, допущенные в ходе выборов 12 мая, иракский парламент, мандат которого уже истек, распорядился о ручным пересчете голосов на всех избирательных участках Ирака.

Парламент также распустил Высшую Независимую Избирательную комиссию страны и назначил вместо нее судей, которые будут контролировать процесс пересчета.

Как заявила депутат от ДПК в Багдаде Ашвак Джафф, часть из этих решений парламента является законной, в том числе, о ручном пересчете бюллетеней. Однако, по ее словам, парламент не уполномочен ни при каких обстоятельствах аннулировать результаты выборов.

Что касается ее партии, депутат Джафф отметила, что ДПК достаточно уверена в своей популярности, поэтому у нее нет возражений не только против ручного пересчета голосов, но и против повторных выборов.

Однако, депутат предупредила, что парламент нарушит закон, если аннулирует голоса пешмерга и иракских вооруженных сил. **kurdistan.ru**

В Турции объяснили беспокойство США по поводу покупки Анкарой С-400

Соединённые Штаты обеспокоены наличием сильных радаров у зенитно-ракетных комплексов С-400, которые Анкара приобретает у Москвы, заявил министр обороны Турции Нуреттин Джаникли.

"Они беспокоятся из-за того, что у С-400 очень сильные радары. Они переживают, что если С-400 будут установлены в Турции, то эти радары могут передавать данные, прежде всего в отношении F-35 и другого вооружения НАТО", — цитирует Джаникли Anadolu.

По его словам, Турция гарантировала американским коллегам, что никакого риска и угрозы нет и не будет. Ранее глава МВД Турции Сулейман Сойлу заявил, что С-400 необходимы стране для снижения внешней зависимости.

Президент России Владимир Путин назвал попытки оказания давления на Турцию в вопросе приобретения российских ЗРК абсолютно неприемлемыми.

ДПК и ПСК против аннуляции бюллетеней пешмерга

7 июня состоялась встреча политбюро двух крупных политических партий Иракского Курдистана, "Демократической партии Курдистана" и "Патриотического союза Курдистана"

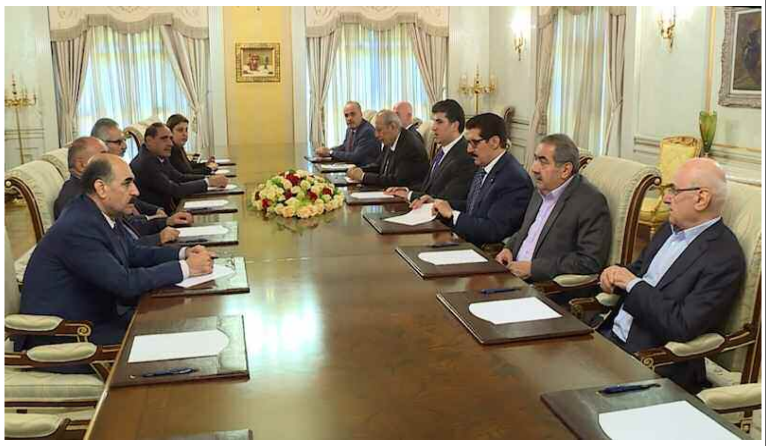

(ПСК), на которой обсуждалось недавнее решение парламента Ирака о ручном пересчете голосов избирателей, а также об аннуляции голосов вооруженных сил страны.

В официальном заявлении, сделанном по завершении заседания ПСК и ДПК, сказано, что голосование является конституционным правом каждого гражданина страны, и что иракский парламент не может аннулировать голоса сотен тысяч людей. **kurdistan.ru**

Минобороны Ирака сообщило о получении 39 российских танков Т-90С

Одна из бронетанковых бригад иракской армии приступила к перевооружению на танки Т-90С российского производства, сообщили в Минобороны Ирака. "Получено 39 танков Т-90С, кото-

рые распределены в два танковых батальона бригады", - говорится в сообщении. В нем отмечается, что иракские танкисты ранее прошли подготовку "под руководством российских экспертов". Ранее сообщалось, что Россия и Ирак подписали контракт на поставку танков Т-90С/СК в 2017 году. Первая партия танков была доставлена в один из портов на юге Ирака в феврале текущего года. В публичном годовом отчете "Уралвагонзавода" говорилось, что Ирак должен получить по контракту 73 танка Т-90С/СК.

Ранее сообщалось, что по другим контрактам в Ирак, армия которого вела и ведет активные боевые действия против "Исламского государства" (запрещено в РФ) были поставлены, в частности, боевые вертолеты Ми-28НЭ, зенитные ракетно-пушечные комплексы "Панцирь-С1", вертолеты Ми-35, штурмовики Су-25, тяжелые огнеметные системы ТОС-1.

Представители российских компетентных структур традиционно не комментируют номенклатуру российских поставок в Ирак по линии ВТС. Между тем Минобороны Ирака регулярно демонстрирует поставляемую из России военную технику и вооружения на своем сайте. **kurdistan.ru**

TƏSİSÇİ VƏ BAŞ REDAKTOR:
TAHİR SÜLEYMAN
ÎMTÎYAZ Û SERNIVÎSAR:
TAHÎR SÎLÊMAN
УЧРЕДИТЕЛЬ И ГЛАВНЫЙ РЕДАКТОР:
ТАХИР СУЛЕЙМАН
Tel: +994 50 352-33-18

Baş redaktorun müavini:
Ramiz Qərib
Xüsusi müxbir:
Tariyel Cəlil
Региональный корреспондент:
Усуб Тейфур
Müəlliflərin mövqeyi ilə redaksiyanın mövqeyi üst-üstə düşməyə bilər.

Ünvan: Bakı şəhəri Az1040, küçə S.Mehmandarov ev 25, mənzil 17

Navnîsan: Bakû Az1040, soqaq S.Mêhmandarov xani 25, mal-17

Адрес: Баку Az1040, улица С.Мехмандаров дом 25, кв.-17

Qəzet "Diplomat" qəzetinin bilgisayar mərkəzində yığılıb səhifələnib və "Mətbuat" mətbəəsində çap olunmuşdur.
e-mail: hewler@mail.ru
Şəhadətnamə: NFŞ 005004966
BUSB-un Sabunçu rayon filialı
VÖEN 1800061582
H/h 438010000
Sifariş: 1500